

MAYFLOWER II¹

— “Mayflower II” [Series: Xeelee] —

**Winner of British Science Fiction Award, Short Fiction -
2004**

Locus Poll Award, Best Novella (Place: 5th) - 2005

de Stephen Baxter

Traducerea: Roxana Brâncianu

¹ Originally published in „*Mayflower II*”, July 2004 , Stephen Baxter, publ. PS Publishing. În românește povestirea a fost publicată în *Antologiile GARDNER DOZOIS - The Year's Best Science Fiction Vol. 4*, Nemira Aug. 2008.

Ca mulți dintre colegii săi de la începutul acestui nou secol, scriitorul britanic STEPHEN BAXTER este implicat de peste zece ani în misiunea de revitalizare și reinventare a povestirilor SF *hard science*. Destinate unei noi generații de cititori, acestea sunt texte la limita științei, dar scăpărând de idei noi și bizare, situate adesea dincolo de limitele aproape scandaloase ale întinderilor cosmice.

Baxter a publicat pentru prima dată în *Interzone*, în 1987, și de atunci a devenit unul dintre cei mai importanți colaboratori ai revistei, contribuind de asemenea și la *Asimov's Science Fiction*, *Science Fiction Age*, *Analog*, *Zenith*, *New Worlds* și altele. Este unul dintre cei mai prolifici tineri autori de science fiction și devine rapid unul dintre cei mai cunoscuți și apreciați. În 2001 a participat de două ori la votul final pentru Premiul *Hugo* și a câștigat atât *Asimov's Readers Award*, cât și *Analog's Analytical Laboratory Award*, fiind printre puținii autori care le-au cucerit pe amândouă în același an. Primul roman al lui Baxter, *Raft*, a apărut în 1991, având parte de multe reacții entuziaste, și a fost repede urmat de alte romane bine primite printre care *Timelike Infinity*, *Anti-Ice*, *Flux* și pastșa după H.G. Wells - continuare la *Mașina Timpului* - *The Time Ships* (apărută în două volume: *Corăbiile timpului* și *Pierdut în timp*, Editura Nemira, 2001), recompensată cu premiile *John W. Campbell Memorial* și *Philip K. Dick*. Alte cărți ale sale sunt romanele *Voyage*, *Titan*, *Moonseed*, *Mammoth*, *Book One: Silverhair*, *Manifold: Time*, *Manifold: Space*, *Evolution*, *Coalescent* și (în colaborare cu Arthur C. Clarke) *The Light of Other Days*, și antologiile *Vacuum Diagrams: Stories of the Xeelee Sequence*, *Traces* și *Hunters of Pangaea*. Ultimele lui apariții sunt romanele din seria *Destiny's Children*.

În cele ce urmează, ne oferă locuri de cinste la spectacolul nașterii în dureri a unei noi civilizații - una destinată să-și petreacă următoarele câteva mii de ani închisă între pereți.

Cu douăzeci de zile înainte de sfârșitul acestei lumi, Rusei află că va fi salvat.

– Rusei. Rusei...

Vocea șoptită era insistentă. Rusei se zvârcoli, încercând să se scape de efectele obișnuitului sedativ ușor. Perna era umedă de transpirație. Camera reacționa la mișcarea lui, și lumina blândă îl învălui.

Fața fratelui său plutea în aer la marginea patului. Diluc zâmbea larg.

– Pe Lethel! strigă Rusei răgușit. Ticălos urât!

– Ești invidios! replică Diluc.

Virtualul făcea ca fața să-i pară chiar mai lată decât era în mod normal, iar nasul mai proeminent.

– Îmi pare rău că te trezesc. Dar tocmai am auzit - trebuie să afli...

– Ce să aflu?

– A apărut Blen la infirmerie.

Blen era nanochimistul repartizat pe Nava Trei.

– I-auzi: are un suflu cardiac.

Rânjetul lui Diluc reveni. Rusei se încruntă.

– Pentru asta m-ai trezit? Bietul Blen.

– Nu e chiar așa de serios. Dar e congenital.

Sedativul îi încetoșa gândirea, și avu nevoie de câteva momente ca să înțeleagă.

Cele cinci nave trebuiau să evacueze ultimele și cele mai puternice speranțe de pe Port Sol, din calea unui pericol iminent. Dar erau vehicule de transport cu viteză mai mică decât a luminii, și avea să dureze mai multe secole până să ajungă la destinație. Numai cei mai sănătoși, ca trup și ca genom, puteau fi admiși la bordul unei nave în care se succedau generații. Iar dacă Blen avea o boală de inimă ereditară...

– Coboară de pe navă! șuieră Rusei.

– Asta înseamnă că ajungi tu la bord, frate. După el, ești cel mai bun nanochimist de pe bulgărele ăsta de gheață. Nu vei mai fi aici la sosirea Coaliției. O să trăiești!

Rusei se lăsă pe spate pe perna lui strivită. Se simțea amorțit. Diluc continua să vorbească.

– Știai că familiile sunt *ilegale* sub Coaliție? Cetățenii lor se nasc în cuve. Am fi condamnați doar pentru că ne înrudim! Încerc să-mi aranjez un transfer de pe Cinci pe Trei. Să fim împreună, ce spui? Știi că o să fie greu. Dar ne putem ajuta unul pe altul. Putem trece prin asta...

Rusei nu se putea gândi decât la Lora, pe care va trebui să o lase în urmă.

A doua zi de dimineață, aranjă să se întâlnească cu Lora în Pădurea Strămoșilor. Luă un transportor de suprafață cu roți-bulă și porni devreme.

Port Sol era o sferă de gheață friabilă și de piatră, cu un diametru de câteva sute de kilometri. Era de fapt un planetoid, o rămășiță nefinisată de la formarea sistemului Sol. Nelocuit de milenii, suprafața sa era neregulată, pietroasă și găurită, acoperită de orașe abandonate. Dar în decursul folosirii îndelungate de către oameni, unele zone rămăseseră neatinsse, iar Rusei conduse de-a lungul drumului marcat, ca să evite zdrobirea sculpturilor delicate de gheață, formate aici de aproape patru miliarde de ani.

Se aflau chiar la marginea sistemului solar. Cerul era o cupolă de stele, cu focul zdrențuit al galaxiei azvârlit neglijent peste ecuator. Undeva în acea strălucire difuză se afla soarele, steaua cea mai luminoasă, suficient cât să arunce umbre, dar atât de îndepărtată, încât părea aproape neînsemnată. În jurul soarelui, Rusei putea desluși o mică pată de lumină: era sistemul de planete, sateliți, asteroizi, praf și alte rămășițe, care reprezentaseră arena întregii istorii umane înainte de primele călătorii interplanetare, în urmă cu trei mii de ani, și încă mai reprezentau căminul tuturor, cu excepția

unei fracțiuni infime. Erau timpuri de frământări, și oamenii de acolo se luptau și mureau, în triumfuri și terori necunoscute altora. Chiar acum, dinspre acea strălucire palidă, o flotă de pedeapsă își croia drum spre Port Sol.

Vizibil dincolo de orizontul apropiat al bulgărelui de gheață, se afla un cilindru gros, o schiță încețoșată în slaba lumină soarelui. Era Nava Trei, pregătindu-se pentru saltul în adâncul necunoscutului.

Întreaga situație era o consecință nedorită a eliberării Pământului de extraterestrii Qax.

Coaliția Guvernării Interimare reprezenta noua autoritate, pură ideologic, severă și hotărâtă, care se născuse din haosul Pământului de curând eliberat. Perseverentă, intolerantă, neiertătoare, își croia deja drum prin foc printre planetele și sateliții sistemului. Când apăreau navele sale, puteai spera ca lumea ta să fie doar destrămată, echipamentele sechestrate, și să fii aruncat într-un lagăr de prizonieri de pe Pământ sau de pe Lună, pentru „recondiționare”.

Dacă se descoperea că adăpostești pe cineva care colaborase cu odioșii Qax, pedeapsa era una extremă. Rusei auzise vorbindu-se de „refacerea suprafeței”.

Acum își îndrepta atenția către Port Sol. Astrul de gheață era guvernat de cinci Faraoni, care într-adevăr colaboraseră cu Qax - deși ei îi spuneau „mediere a efectelor ocupației în beneficiul omenirii” - și primiseră drept recompensă tratamente antiîmbătrânire. Astfel, Port Sol devenise un „cuib de colaboratori ilegal nemuritori”, după cum declara Coaliția, iar trupele sale primiseră misiunea să îl „curețe”. Păreau indiferenți la faptul că alte cincizeci de mii de oameni mai trăiau acolo.

Faraonii aveau o rețea puternică de spionaj pe Pământ și fuseseră avertizați. Întrucât coloniștii puteau folosi doar o mică baterie de armament învechit - aveau în general o tehnică relativ slabă, lumea era un refugiu din calea ocupanților

-, nimeni nu se aștepta să fie capabili să reziste. Dar exista o scăpare.

Fuseseră construite în grabă cinci nave puternice. Pe fiecare, condusă de un Faraon, se puteau imbarca vreo două sute de oameni, selectați pentru sănătatea și abilitățile lor: în total, cam o mie, dintr-o populație de cincizeci de mii, salvați de dezastrul iminent. Pe Port Sol nu exista tehnologie pentru viteze supraluminice, în nave urmau să se succedă generații. Dar poate că era bine: între stele exista spațiu în care să se ascundă.

Toate aceste puternice forțe ale istoriei se concentraseră acum asupra vieții lui Rusei și amenințau să-l despartă de iubită.

Rusei era un nanochimist capabil, avea vârsta potrivită, iar sănătatea și genealogia lui erau perfecte. Dar spre deosebire de fratele său nu fusese destul de norocos să câștige la loteria de unu la cincizeci și să obțină un loc pe nave. Avea douăzeci și opt de ani: o vârstă nepotrivită pentru a muri. Își acceptase soarta, așa credea, căci Lora, iubita lui, nu avea nici o speranță să obțină un loc. La vârsta de douăzeci de ani era studentă, o promițătoare idealistă a Virtualului, dar fără vreun talent pe deplin dezvoltat ca să aibă o șansă în competiție. Se consola într-un fel, gândindu-se că va muri alături de ea. Era sincer cu sine însuși: niciodată nu fusese sigur dacă seninătatea aceasta va supraviețui apariției navelor Coaliției pe cerul întunecat, iar acum, se pare că nici nu avea să afle.

Lora îl aștepta în Pădurea Strămoșilor. Se întâlneau pe suprafață, îmbrățișându-se țeapăn prin costume. Instalară un cort și se strecurară prin sasul pliant.

Printre umbrele prelungi ale Pădurii, Rusei și Lora făcură dragoste: mai întâi în grabă, apoi din nou, mai domol, în tihnă. În habitate, generatoarele inerțiale păstrau gravitația la o șesime din standard, aproape la fel ca pe luna Pământului. Dar aici în Pădure nu exista control al gravitației, și ei plu-

teau agățați unul de celălalt în aerul răcoros al cortului, ușori ca visele.

Rusei îi comunică noutățile.

Lora era slabă, delicată. Populația acestui astru cu gravitație scăzută tindea să aibă o înălțime mare și oase subțiri, dar Lora îi părea că semăna mai mult decât ceilalți cu un elf, și avea ochi mari și întunecați, care întotdeauna păreau puțin absenți, de parcă atenția ei ar fi fost în altă parte. Această senzație de fragilitate din altă lume îl atrăsese la început pe Rusei, iar acum o privea cu teamă pe fată.

Cu păturile ghemuite la picioare, ea îi luă mâna și zâmbi.

– Nu-ți fie teamă.

– Eu voi supraviețui. De ce mi-ar fi teamă?

– Tu ți-ai acceptat moartea. Acum va trebui să te obișnuiești cu ideea că vei trăi. E la fel de greu, spuse oftând.

– Și voi trăi fără tine.

Îi strânse mâna.

– Poate că asta mă sperie cel mai mult. Mi-e teamă să te pierd.

– Nu plec nicăieri.

Privi afară, la formele tăcute, vigilente ale Strămoșilor. Acești „copaci”, unii având trei sau patru metri înălțime, se-mănau cu niște bușteni cu „rădăcini” care străpungeau solul înghețat. Erau creaturi vii, cei mai avansați membri ai ecologiei aborigene, adaptată la temperaturi joase, de pe Port Sol. Era stadiul lor sesil. În tinerețe, aceste creaturi, numite „Fabricanți de unelte”, se mișcau și manifestau inteligență. Se ridicau peste solul accidentat, căutând un povârniș de crater potrivit sau costișa unui deal. Își înfingeau acolo rădăcinile și lăsau sistemul nervos și mintea să se dizolve, împlinindu-și menirea. Rusei se întreba ce vise de gheață se scurgeau lent prin ce mai rămăsese din mințile lor. Acum nu mai erau nevoiți să ia decizii. Într-un fel îi invidia.

– Poate Coaliția îi va cruța pe Strămoși.

– N-aș prea crede, pufni ea. Coaliției nu-i pasă decât de oameni - și numai de oamenii de genul lor.

– Familia mea a trăit mult timp aici. Se povestește că au sosit cu primul val de coloniști.

Erau timpuri de legendă, când faimosul inginer Michael Poole venise până în Port Sol să-și construiască mărețele nave stelare. Ea zâmbi:

– Majoritatea familiilor au astfel de povești. După mii de ani, cine mai știe?

– Aici e casa mea, răbufni el. Nu e vorba doar de distrugerea noastră, ci de cultura noastră, de moștenirea noastră. Tot ce am creat noi.

– Iată de ce sunteți voi așa de importanți.

Se ridică, lăsând pătura să cadă, și îi cuprinse gâtul cu brațele. În lumina slabă a soarelui ochii ei păreau lacuri de întuneric lichid.

– Sunteți viitorul. Faraonii spun că pe termen lung Coaliția va însemna moartea omenirii, nu numai a *noastră*.

Cineva trebuie să salveze cunoștințele noastre, valorile noastre, pentru viitor.

– Dar tu...

Vei fi singură când vor coborî navele Coaliției. Decizia fulgeră:

– Nu plec nicăieri.

Ea se trase înapoi.

– Cum?

– M-am hotărât. O să-i spun lui Andres... și fratelui meu. Nu pot pleca de aici, nu fără tine.

– Trebuie, spuse ea ferm. Tu ești cel mai bun în meseria ta. Crede-mă, dacă nu era așa, Faraonii nu te-ar fi ales. Deci trebuie să pleci. E de datoria ta.

– Ce fel de om ar fugi, lăsându-i în urmă pe cei pe care-i iubeste?

Chipul ei era neînduplecat, și cuvintele o făceau să pară mai matură decât cei douăzeci de ani ai ei.

– E mai ușor să mori. Dar tu trebuie să trăiești, să continui să trăiești, să trăiești ca o mașină, până când datoria va fi împlinită și rasa umană salvată.

În fața ei se simțea slab, imatur. Se agăță de ea, îngropându-și fața în moliciunea caldă a gâtului ei.

Nouăsprezece zile, gândi. Mai avem încă nouăsprezece zile. Era hotărât să prețuiască fiecare clipă.

Dar se dovedi că le rămăsese mult mai puțin timp.

Fu încă o dată trezit brusc. De această dată luminile camerei erau la intensitate maximă, ameteându-l. Iar lângă patul lui plutea chipul Faraonului Andres. Se ridică în capul oaselor, zăpăcit de sedative.

– ... treizeci de minute. Ai treizeci de minute să te imbarci pe Nava Trei. Pune-ți costumul. Nu lua nimic altceva. Dacă nu ești acolo, vom pleca fără tine.

La început nu putu pricepe ce spunea. Stătea holbându-se la fața ei. Avea capul ras, chel, sprâncenele, chiar și genele, îi dispăruseră. Pielea îi era ciudat de netedă, trăsăturile firave; nu părea tânără, ci ca și cum fața i s-ar fi sublimat în timp, la fel ca ghețurile de pe Port Sol, lăsând în urmă acest palimpsest. Se zvonea că are două sute de ani.

Dintr-odată, ochii ei deveniră mai concentrați.

– Nu analiza mesajul, ci mișcă-te! Plecăm în douăzeci și nouă de minute. Dacă faci parte din echipajul Navei Trei, ai douăzeci și nouă de minute să ajungi...

Faraonul făcuse o greșală, îi trecu prima dată prin minte. Uitase că mai erau șaisprezece zile înainte de sosirea navelor Coaliției? Dar putea citi pe fața ei că nu era nici o greșală.

Douăzeci și nouă de minute. Se întinse spre noptieră, scoase o nanopilulă și o înghiți. Realitatea se limpezi, devenind rece și puternic reliefată.

Își trase pe el costumul și îl închise în fugă. Aruncă o privire prin cameră, la pat, la puținul mobilier, la unitatea Virtual de

pe dulap, cu pozele Lorei. *Nu lua nimic*. Andres nu era o femeie pe care să n-o ascuți în cele mai mici amănunte.

Părăsi camera fără să se uite în urmă.

Afară coridorul semăna cu o casă de nebuni. O mie de oameni împărțeau acest habitat de sub gheață, iar în seara aceea păreau să fi ieșit toți. Alergau în toate direcțiile, mulți dintre ei în costume, alții cărând grămezi de echipament. Își croi drum prin aglomerație. Sentimentul de panică era tangibil și, purtat de aerul reciclat, i se păru că simte un miros de ars.

Inima i se opri. Era evident o luptă pentru salvare, dar singura salvare de pe satelit erau navele, care nu puteau lua mai mult de o mie de oameni.

Nu-i venea să-și creadă ochilor. Oare subita scurtare a timpului declanșase toată această panică? Era vorba de cetățeni de pe Port Sol, iar situația era una de extremă urgență. Își pierduseră oare toate valorile, tot simțul comunității? Ce ar fi putut obține, repezindu-se cu toții spre navele care nu aveau spațiu pentru ei, decât să-i tragă în jos pe ceilalți odată cu ei? *Dar eu ce aș fi făcut?* El își putea permite luxul nobleței, pleca de acolo.

Douăzeci de minute.

Ajunse la marginea zonei aglomerate. Aici, transportoare de suprafață se cuibăreau într-un șir de sasuri simple. Unele dintre ele erau deja deschise, și oamenii se înghesuiau înăuntru, împingând copii și bagaje.

Propria lui mașină era încă acolo, după cum observă cu ușurare. Își smulse mănua de la costum și apăsă în grabă palma de perete. Ușa se deschise cu un șuierat. Dar înainte de a intra cineva îl apucă de braț.

Un bărbat necunoscut, scund, solid, la vreo patruzeci de ani. În spatele lui, o femeie strângea de mâini doi copii, unul încă mic. Adulții aveau legături de pături în spate. Bărbatul purta un costum de exterior de un albastru electric, dar familia avea haine obișnuite.

Rosti disperat:

– Amice, ai ceva loc acolo?

– Nu, răspunse Rusei.

Ochii bărbatului se aspriră.

– Ascultă, spionii Faraonilor au greșit. Dintr-odată Coaliția e la doar șapte zile distanță. Prietene, sunt pregătit de plecare. Coaliția desparte familiile, nu-i așa? Vreau doar o șansă.

Dar nu va fi spațiu pentru voi. Nu înțelegi? Și chiar dacă ar fi... Nu trebuiau să fie copii pe Nave la lansare: era regula dură a Faraonilor. În primii ani ai lungii călătorii, toți cei de la bord trebuiau să aibă o eficiență maximă. Timpul reproduce-rii venea mai târziu.

Pumnul omului se strânse.

– Ascultă, amice...

Rusei îl îmbrânci pe bărbat în piept. Căzu pe spate, împiedicându-se de copii. Pătura se desfăcu și conținutul se revărsă pe jos: haine, scutece, jucării de copii.

– Te rog...

Femeia se apropie de el, pășind peste soțul ei. Îi întinse unul dintre copii:

– Nu lăsa Coaliția să-l ia! Te rog!

Copilul era cald, moale, zâmbitor. Rusei întinse mâinile automat. Dar se opri. Apoi se întoarse.

Femeia continuă să strige după el, dar nu-și permise să reacționeze. *Cum pot să fac așa ceva? Nu mai sunt om*, se gândi. Sări în mașină, trânti ușa, introduse o rutină prestabilită.

Mașina se desprinsă de interfață, ignorând toate protocoalele de siguranță, și începu să urce rampa care ducea din habitatul aflat sub ghețuri spre suprafață. Tremurând, Rusei deschise vizorul. Era posibil să vadă familia condamnată în dreptul sasului. Nu privi în urmă.

Nu ar fi trebuit să se întâmple așa.

Chipul virtual al lui Andres prinse contur în fața lui.

– Ai șaisprezece minute să urci pe Nava Trei. Dacă nu ești acolo, plecăm fără tine. Cincisprezece patruzeci și cinci. Cincisprezece patruzeci...

La suprafață, haosul era același din coridoarele habitatului, căci transportoare de toate tipurile și vârstele rula, se târau sau săreau. Nu era nici urmă de gardieni, forța polițienească a Faraonilor, și îi fu teamă să nu fie atacat.

Reuși să treacă prin mulțime și apucă pe pista care ducea prin Pădurea Strămoșilor spre Nava Trei. Și acolo traficul era aglomerat, dar mai mult sau mai puțin ordonat, fiecare urmându-și drumul, așa cum făcea și el. Împinse mașina până la limita maximă regulamentară de viteză. Chiar și așa, era depășit continuu. Neliniștea îi strângea stomacul.

Pădurea, cu profilurile placide ale Strămoșilor sclipind în lumina slabă a lui Sol, părea neschimbată de când o văzuse ultima oară, cu numai câteva zile în urmă, când se întâlnise cu Lora. Simțea un resentiment irațional că pierduse foarte mult timp, că planul lui de a-și lua rămas bun de la Lora fusese distrus. Se întrebă unde era ea acum. Poate reușea s-o sune.

Treisprezece minute. Nu e timp, nu e timp.

În față, traficul încetinea. Vehiculele din spatele cozii se strecurau, încercând să găsească spații libere, formând în cele din urmă o masă compactă.

Rusei atinse panoul de control și obținu o imagine de ansamblu în Virtual. În fața mulțimii de vehicule fusese săpat un șanț rudimentar de-a curmezișul drumului. Sute de oameni roiau la marginea lui. Un blocaj.

Unsprezece minute. Pentru o clipă își simți creierul la fel de rece ca gheața de pe Port Sol; înnebunit, tulburat, plin de vinovăție, nu putea gândi.

Apoi un camion greu, pentru transport pe distanțe mari, se ivi din aglomerația din spatele lui. Virând la stânga în afara drumului, începu să-și croiască drum prin Pădure. Elegantele siluete octogonale ale Strămoșilor nu erau decât niște

sculpturi de gheață, și se spărgeau în fața forței camionului. Era ceva urât, iar Rusei știa că fiecare impact distrugea o viață care ar mai fi putut dura secole. Dar camionul crea o potecă.

Rusei trase de comenzi și scoase mașina de pe drum. Numai vreo câteva vehicule se mai aflau în fața lui, în siajul distructiv al camionului. Acesta se mișca repede, și el reuși să mărească viteza.

Văzu că se apropiau deja de blocaj. Câteva costume luminescente se deplasară de pe drum spre Pădure; cei care blocau drumul erau probabil furioși să-și vadă adversarii scăpând așa ușor. Rusei menținu viteza crescută. În câteva secunde avea să treacă de ce era mai rău.

Dar exact în fața lui stătea o siluetă cu brațele ridicate și lumina de pe cască aprinsă, îmbrăcată într-un costum albastru electric. Când senzorii mașinii o detectară, interveni rutina de protecție, iar el simți o ezitare. *Nouă minute.* Lovi cu palma panoul de control, înlăturând protocoalele, închise ochii în timp ce mașina izbea protestatarul, își aminti de costumul albastru. Tocmai îl secerase pe bărbatul din sas, care fusese atât de disperat să-și salveze familia, își dădu seama că nu avea nici un drept să critice curajul, morala sau loialitatea altora. *Nu suntem decât niște animale luptând să supraviețuiască. Locul meu pe Nava Trei nu mă face mai bun.* Nu avu nici măcar curajul să privească în urmă.

Opt minute. Deconectă protecția și lăsă mașina să gonească pe drumul pustiu, accelerând continuu.

Trebuie să treacă printr-un alt blocaj, înainte să ajungă la Nava Trei, dar acesta era ridicat de gardieni. Cel puțin ei rămăseseră încă loiali. Formau o linie ordonată de-a curmezișul drumului, îmbrăcați în costumele lor galben strident. Evident, se retrăseseră într-un perimetru restrâns din jurul celor cinci Nave.

Așteptarea era agonizantă. Cu doar cinci minute înainte de termenul limită al lui Andres, un gardian lipi un dispozitiv de

geamul mașinii, îi analiză trăsăturile feței cu o lumina laser și-i făcu semn să treacă.

Nava Trei se afla drept în fața lui. Semăna cu o tobă, un cilindru gros cu un diametru de aproximativ un kilometru și înalt cam pe jumătate. Stătea pe fundul propriului său crater, căci gheața de pe Port Sol fusese scobită și depozitată pe suprafața fuzelajului. Se gândi că semăna mai puțin cu o navă și mai mult cu o clădire, una acoperită cu gheață groasă, ca și cum ar fi fost de mult timp abandonată. Dar era cu adevărat o navă spațială, destinată unei călătorii de mai multe secole, și fântâni de cristale scăpărau deja în jurul bazei, în arcuri parabolice perfecte: aburii de la rachetele navei înghețau instantaneu. Oamenii mișunau pe lângă ea, alergând stângaci în gravitația scăzută, repezindu-se pe rampele ieșite ca niște limbi din navă pe sol.

Rusei abandonează mașina, sări pe suprafața de gheață și fugi spre cea mai apropiată rampă. Urmă o altă așteptare, care îi strânse stomacul, apoi un gardian în costum galben strălucitor verifică identitatea fiecăruia. În final, după o altă lumină orbitoare de laser în ochi, fu lăsat să treacă.

Se grăbi spre un sas. În timpul presurizării, înțelese deodată că imbarcându-se pe această navă însemna că nu avea s-o mai părăsească niciodată: orice i s-ar fi întâmplat, urma să fie întreaga lui lume, pentru tot restul vieții.

Trapa se deschise. Își scoase casca. Erau aprinse luminile roșii pentru situații de urgență și alarmele răsunau; aerul era rece și mirosea a frică. Lethe se afla la bord! Probabil mai rămăsese doar un minut. Alergă pe un culoar rece, mărginit pe dinafară de gheață, spre interiorul mai luminos.

Ajunse într-un amfiteatru aproximativ circular, ocupat de fotolii de accelerare. Oamenii se înghesuiau, căutând locuri libere. Lui Rusei, scena i se părea absurdă, ca un joc de copii. Vocea lui Andres răsună în aer:

– Așezați-vă pe scaune! Pe oricare. Nu contează. Patruzeci de secunde. Asigurați-vă! Nimeni n-o va face în locul vostru.

Siguranța este responsabilitatea voastră. Douăzeci și cinci de secunde.

– Rus! Rusei!

Prin mulțime, Rusei observă o mână fluturând. Era Diluc, fratele său, purtând costumul său portocaliu distinctiv.

– Pe Lethe, mă bucur să te văd! Ți-am păstrat un loc. Vino!

Rusei își croi drum într-acolo. Zece secunde. Se aruncă în fotoliu. Îi venea greu să-și pună centurile de siguranță peste costumul voluminos.

În timp ce orbecăia, ridică ochii spre un afișaj Virtual, care plutea deasupra capului său. Reprezenta o imagine, luată de la prova boantă a navei, a ceea ce se petrecea jos. Rampele erau încă la locul lor, ca niște raze lansate către gheață. Însă acum, în jurul bazei fuzelajului circular, fierbea o masă întunecată: oameni, pe jos sau în vehicule, o mulțime strângând rândurile. Printre ei erau pete de galben strălucitor. Deci unii gardieni se întorseseră împotriva comandanților. Dar alții rămâneau fermi, și în ultima secundă Rusei văzu scânteile luminoase ale unor arme de foc, de jur împrejurul bazei navei.

O perdea de alb sclipitor izbucni de sub navă. Era gheața de pe Port Sol, supraîncălzită până la starea de vaporii la zeci de mii de grade. Imaginea tremură, și Rusei simți un fior adânc în măruntaie. Nava pornea exact la timp, cu masa enormă ridicată de o serie de rachete.

Când norul de vaporii se disipă, Rusei zări mici forme întunecate zăcând nemișcate pe gheață: cadavre ale celor loiali, cât și ale trădătorilor, cu viețile sfârșite într-o fracțiune de secundă. Un regret masiv îl potopi, sinteză a tuturor emoțiilor care îl măcinaseră de la apelul fatidic al lui Diluc. Își abandonase iubita morții, probabil el însuși ucisese pe cineva, iar acum stătea acolo în siguranță, în timp ce alții mureau pe gheața de dedesubt. Ce fel de ființă umană s-ar comporta astfel? Simți că rușinea nu se va risipi, că nu-l va mai părăsi niciodată.

Deja câmpia de gheață se îndepărta și greutatea începea să-i apese pieptul.

Curând, celelalte nave se pierdură printre stele, ca și cum Nava Trei ar fi fost singură în univers.

În faza incipientă a călătoriei sale milenare, Nava Trei nu era nimic altceva decât o rachetă cu aburi, motoarele sale sublimând constant platoșa de gheață și azvârlind-o în exterior prin duze imense. Dar acele motoare utilizau energii care alimentaseră cândva însăși expansiunea universului. Mai târziu, nava avea să înceapă a se roti, creând gravitație artificială, va trece la propulsarea de către un statoreactor cu totul neobișnuit, și astfel va începe adevăratul său drum.

Cea mai intensă accelerare din întreaga călătorie avea loc în primele ore, când nava se desprindea de Port Sol. După aceea, accelerația era redusă la aproximativ o treime din standard, de două ori gravitația lunară, dublu față de cea cu care fuseseră obișnuiți coloniștii. Deocamdată fotoliile de accelerare fuseseră lăsate în marele amfiteatru de la bază, și pe timpul nopții toată lumea dormea acolo, două sute de oameni comasați într-un singur dormitor vast, cu mușchii îndurerați de gravitația dublă.

Planul era ca timp de douăzeci și una de zile să se îndrepte spre pata de lumină care era sistemul solar. Vor pătrunde până la orbita lui Jupiter, unde vor folosi câmpul gravitațional al giganticei planete drept praștie pentru destinația finală. Părea paradoxal să-și înceapă exodul aruncându-se în adâncurile sistemului interior, teritoriul Coaliției. Dar spațiul era mare, rutele navelor fuseseră proiectate astfel încât să evite posibilele traiectorii ale convoaielor Coaliției, și urmau să meargă în liniște, fără să comunice măcar între ele. Șansele de a fi detectate erau neglijabile.

În ciuda gravitației istovitoare, primele zile după lansare fură ocupate pentru toată lumea. Interiorul trebuia modificat de la configurația de lansare, pentru a se potrivi fazei de de-

plasare cu accelerație ridicată. Și astfel începu rutina zilnică a lungii călătorii.

Nava reprezenta un mediu închis, iar interiorul ei avea multe suprafețe netede unde se puteau forma rapid bio-pelicle, colonii alunecoase de bacterii rezistente la detergenți. În plus, resturile încărcăturii umane - celule de piele, păr, mucus -, constituiau toate medii propice dezvoltării microbilor. Toate trebuiau eliminate, Căpitanul Andres dorea curățenie ca într-un spital.

Cel mai eficient mod de a îndeplini dorința - și cel mai „sigur pentru viitor”, în jargonul insistent al lui Andres - era domo-data folosire a mușchilor umani. Toată lumea trebuia să participe, chiar și ea însăși. Rusei își îndeplinea jumătatea de oră zilnică regulamentară, frecând viguros pereții, podelele și tavanele din jurul bancurilor cu nanohrană, care erau principala sa responsabilitate. Prețuia faptul că munca nu-i cerea gândire, continua să caute metode prin care să fie distras de la povara gândurilor.

Pentru scurt timp, fu bolnav. În primele săptămâni, toată lumea se molipsi de gripă de la ceilalți. Dar virusul își termină rapid traseul prin mica populație, și Rusei se simți vag liniștit că probabil nu va mai răci niciodată în viață.

Câteva zile mai târziu, după prânz, Diluc veni să-l caute. Rusei era băgat până la coate în mizerie, încercând să găsească o defecțiune la supapa de evacuare a bancului de nanohrană. Lucrând neîncetat, Rusei își vedea rar fratele. Fu surprins de cât de vesel părea Diluc, și cât de energic se cufunda în propria-i muncă, la sistemul de recirculare a aerului. Vorbi entuziasmat de „copiii” lui, ventilatoare și pompe, umidificatoare și dezumidificatoare, filtre, perii și dispozitive de oxigenare.

Se pare că echipajul se împarte aproximativ în două tabere, gândi Rusei. De o parte erau cei care se purtau ca și cum universul exterior nu ar fi existat - veseli, obraznici, vorbeau prea tare, râdeau forțat. Cealaltă tabără, căreia Rusei simțea

că-i aparține, se retrăgea în alt mod, într-o beznă interioară, plină de umbre complicate.

Dar astăzi dispoziția lui Diluc părea complexă.

– Frate, tu ai numărat zilele?

– De la lansare? Nu.

Nu voise să se gândească.

– Ea șaptea zi. Există un loc din care se poate privi. Una dintre cabinele de observație. Căpitanul Andres spune că nu e obligatoriu, dar dacă...

Lui Rusei îi luă o clipă să proceseze informația. *A șaptea zi:* cea în care navele Coaliției trebuiau să ajungă pe Port Sol. Tresări. Unul dintre cele mai urâte momente din acea zi haotică a lansării fusese când îl doborâse pe tatăl disperat și trecuse mai departe, fără să aibă măcar curajul să privească. Poate era o ispășire.

– Hai să mergem, spuse.

Nava Trei, asemenea celorlalte patru surori ale ei, avea forma unui colac gros. Ca să ajungă la punctul de observație, frații trebuiră să urce cu liftul câteva punți, până la prora aplatizată, aproape de margine. Cabina, înțesată de echipament Virtual, era deja configurată pentru faza de rotire, și majoritatea mobilierului era fixat pe pereții care urmau să devină podea. Era destul de mare să cuprindă vreo cincizeci de persoane, și acum era aproape plină. Rusei și Diluc trebuiră să se înghesuie înăuntru.

Faraonul Andres, acum Căpitanul Andres, își reaminti Rusei, era acolo, așezată pe un scaun adânc și părând greu, îndreptat spre un Virtual sclipitor, imens.

Un bulgăre de gheață se rotea grandios în fața ei. Era, desigur, Port Sol. Rusei recunoscă imediat geografia cu străvechi cratere de gheață, acoperite de oameni cu cariere și mine, habitate și orașele, piste. În clădirile locuite străluceau lumini, sfidător de puternice în obscuritatea de la marginea sistemului solar. Era ca o sculptură în alb și argintiu, și nu tră-

da nimic din panica nestăpânită care probabil viermuia prin coridoarele sale.

Imaginea îi tăie lui Rusei respirația. Undeva acolo se afla Lora. Gândul era aproape insuportabil, și își dori din toată inima să fi rămas cu ea.

Convoiul Coaliției se apropia.

Navele se materializară la marginea imaginii tridimensionale, ca alunecând dintr-o altă realitate. Flota era dominată de cinci, șase, șapte nave de război Spline, nave vii, cu un diametru de cel puțin un kilometru. Confiscate de la extrateresții alungați, erau niște sfere cărnoase, cu fuzelajul încărcat de armament și senzori, însemnate grosolan cu tetraedrul verde care reprezenta sigiliul omenirii libere.

Stomacul lui Rusei se strânse de groază.

– O armată puternică.

– Au venit pentru Faraoni, spuse Diluc, amar. Coaliția își etalează forța. Fără îndoială, asemenea imagini sunt transmise în întreg sistemul.

Apoi începu. Prima atingere a razelor energetice, de un roșu vișiniu, fu aproape blândă, și gheața de pe Port Sol explodă în cascade de cioburi sclipitoare, care fie pluteau înapoi spre suprafață, fie evadau în spațiu. Apoi mai multe raze continuară să despice gheața, și clădirile făcură implozie, se topiră sau se descompuseră. Un nor de cristale în expansiune înconjură Port Sol într-o atmosferă provizorie, sidefie. Era tăcut, aproape frumos, la o scară prea mare ca să se distingă morțile individuale, o coreografie de energie și distrugere.

– O să trecem peste asta, murmură Diluc. O să trecem.

Rusei era amorțit, nu simtea nici o durere, numai rușine la gândul situației sale nepotrivite. Era vorba de distrugerea căminului său, a unei lumi, iar situația trecea dincolo de imaginația lui. Încercă să se concentreze asupra unei singure persoane, Lora, să-și imagineze ce făcea, dacă mai era în viață, poate alerga prin tunelele care se prăbușeau sau se îngheșuia în adăposturile aflate la adâncime. Dar în calmul

capitonat al acelei cabine, cu mirosul ei proaspăt de echipament nou, nu-și putea nici măcar imagina așa ceva.

Pe măsură ce asaltul continua, cifrele clipeau pe afișaj, o numărătoare aproape blasfemiatoare a morților estimate.

Chiar și după catastrofa de pe Port Sol, munca trebuia să continue, pentru a pune la punct sistemele vitale care să-i țină pe toți în viață.

Treaba lui Rusei, devenit principalul nanochimist al navei, era să programeze bancurile de nanohrană, cu rol crucial în reciclarea reziduurilor pentru obținerea de alimente și alte consumabile, cum ar fi hainele. Din start munca era solicitantă. Bancurile se bazau pe tehnologie extraterestră, nanoutilaje furate de la ocupanții Qax. Înțelese numai parțial, erau năzuroase și dificile.

Nu-l ajuta nici faptul că dintre cei doi asistenți cu care trebuia să lucreze, numai unul reușise să ajungă pe navă. Majoritatea nu se pricepea în mod special la ceva anume, iar comunitatea restrânsă ducea lipsită de oameni cu experiență. Se dovedi că în învălmășeala finală o zecime din echipaj nu reușise să se imbarce. Cam tot atât dintre cei care erau la bord nu ar fi trebuit să se afle acolo. Câțiva „pasageri” cu chipuri rușinate erau gardieni cu uniforme galbene care în ultimul moment își abandonaseră postul și se repeziseră să se adăpostească în interiorul navei.

Munca trebuia oricum făcută. Și urgent. Până când nanohrana avea să fie disponibilă, rațiile provizorii se epuizau în ritm constant. Presiunea asupra lui Rusei era puternică. Dar el se bucura să lucreze din greu, atât intelectual, cât și fizic, în gravitația crescută, ca să nu aibă timp de gânduri, iar seara, când se prăbușea în pat, să poată adormi ușor.

În a cincisprezecea zi, Rusei obținut un mic triumf personal, când prima bucată de hrană comestibilă se rostogoli din nanobancurile lui.

Căpitanul Andres ținea la sărbătorirea micilor realizări, și fu prezentă când Rusei luă prima înghițitură din mâncare, iar ea pe a doua. Se aplaudă mult și se bătură mult pe spate. Diluc rânji în felul lui obișnuit. Dar Rusei, încă amorțit pe dinăuntru, nu prea avea chef de sărbătorit. Jumătate din echipaj, estima el, era oarecum în stare de șoc; oamenii înțelegeau. Fugi din mulțime cât putu de repede.

În a douăzeci și una zi, nava urma să întâlnească planeta Jupiter.

Căpitanul Andres adună echipajul în amfiteatrul cu fotolii de accelerare, pe toți două sute, și instala un afișaj Virtual deasupra lor. Soarele era doar cât un vârf de ac, deși cu mult mai strălucitor decât se vedea de pe Port Sol, iar Jupiter semăna cu o minge de nori turtită, presărată cu pete gri-cafenii - urmare, se spunea, a unei bătălii de demult. Puțini membri ai echipajului plecaseră vreodată de pe lumea lor, așa că toți își întindeau gâturile să vadă.

Cea mai șocantă imagine dintre toate erau cele patru licăriri luminoase care lunecau pe fundalul stelelor. Erau celelalte nave, numerele Unu, Doi, Patru și Cinci; mica flotă se întâlnea lângă Jupiter pentru prima dată de la plecare, și în același timp pentru ultima.

Andres se plimbă printre oamenii de pe fotolii, declamând suficient de tare ca să audă toți, cu autoritatea ei lejeră și nesilită:

– Noi, Faraonii, am discutat despre destinații. Desigur, țintele trebuiau alese înainte de a ajunge aici, era necesar să planificăm unghiul de ieșire din puțul gravitațional al lui Jupiter. Coaliția este răzpunătoare, hotărâtă și are nave cu viteze supraluminice. În curând ne vor ajunge, dar spațiul e mare, și cinci nave purtătoare de generații zburând tăcute vor fi greu de depistat. Chiar și așa, este evident mai bine să ne despărțim, ca să aibă cinci ținte de urmărit, nu numai una. Deci avem cinci destinații. Iar a noastră, spuse ea zâmbind, este cea mai specială dintre toate.

Înșiră destinațiile celorlalte nave, sisteme stelare împrăștiate pe discul galaxiei, nici una mai apropiată de cinci sute de ani lumină.

– Toate sunt perfect compatibile cu parametrii proiectați ai navelor, continuă, și probabil suficient de îndepărtate ca să fie sigure. Dar *noi* mergem și mai departe.

Suprapuse imaginea navelor strălucitoare peste o ceață roșcată lipsită de formă.

– Aceasta este Canis Major, o galaxie pitică, situată la douăzeci și patru de mii de ani lumină de Sol. Este cea mai apropiată dintre galaxiile satelit, *dar este dincolo de hotarele galaxiei noastre*, cu siguranță mult prea departe ca să pună Coaliția mâna pe ea în viitorul apropiat.

Rusei auzi icnete în amfiteatru. Să navigheze dincolo de granițele galaxiei?

Andres ridică brațele, făcând murmurele să se stingă.

– Bineînțeles, o asemenea călătorie înseamnă mult mai mult decât am planificat. Nici o navă purtătoare de generații nu a mai înfruntat asemenea distanțe, dar să mai și reușească.

Privi în jur, cu mâinile pe șolduri.

– Dar dacă ne descurcăm cu o mie de ani de zbor, ne descurcăm și cu zece, sau cincizeci de mii, de ce nu? Suntem puternici, suntem la fel de hotărâți precum Coaliția și dronele sale, mai mult, noi știm că avem dreptate.

Rusei nu era obișnuit să pună la îndoială deciziile Faraonilor, dar se pomeni mirându-se de aroganța cu care luau astfel de decizii în numele echipajelor, ca să nu mai vorbim de generațiile încă nenăscute.

Dar Diluc murmură:

– N-aș zice că e mare diferență. O mie de ani sau zece mii, eu oricum o să mor într-un secol, și *nu* voi vedea sfârșitul...

Andres reveni la imaginea navelor. Jupiter creștea acum rapid, și celelalte nave roiau tot mai aproape. Spuse:

– Am discutat despre nume. Într-o asemenea epopee, numerele nu se potrivesc. Fiecare navă trebuie să aibă un nume!

Ne-am oprit la mari gânditori sau mari vase din trecut, împunse cu degetul imaginea virtuală: *Țiolkovsky, Great Northern, Aldiss, Vanguard*.

Privi spre echipaj.

– Pentru noi, un singur nume este posibil. Ca un grup de vechi pelerini, noi fugim de intoleranță și tiranie, navigam în întuneric și în necunoscut, purtând speranța unei noi ere. Suntem *Mayflower*.

Pe Port Sol nu se studia istoria. Nimeni nu știa despre ce vorbea.

În momentul apropierii maxime de Jupiter, peisajul galben-auriu de nori se umflă peste fețele privind în sus ale membrilor echipajului, și navele trecură prin puțul gravitațional al lui Jupiter. Nici chiar acum regula tăcerii nu fu încălcată, și cele cinci nave se despărțiră fără vreun mesaj de rămas-bun.

Din acest moment, oriunde ar purta-o drumul invizibil prin ceruri, cea de-a doua *Mayflower* era singură.

Zilele deveniră săptămâni, săptămânile luni, iar Rusei continua să se cufunde în muncă - suficientă pentru toți.

Provocările conducerii unei nave purtătoare de generații le erau într-o oarecare măsură cunoscute, căci coloniștii aveau o îndelungată experiență în ecosinteză, în construirea și păstrarea mediilor artificiale închise. Dar pe Port Sol avuseseră gheața, roca și resursele de chimie organică ale astrului la care să recurgă. Nava era acum ruptă de universul exterior.

Așadar, circuitele de aer, apă și substanțe solide trebuiau menținute la o eficiență apropiată de sută la sută. Controlul impurităților și paraziților trebuia să fie extrem de strict: ro-iuri de nanoboți erau trimiși rapid în urmărirea celulelor de piele sau păr. Iar etanșarea navei împotriva scurgerilor era vitală, și mai multe nano-mașinării lucrau să izoleze fuzelajul.

Nu numai atât, proiectul însuși fusese făcut în grabă, iar finisarea nici măcar nu se terminase în momentul lansării. Construcția se încheiase oricum la repezeală, și lipsa acelor

ultime zece sau douăsprezece zile de pregătire, când flota Coaliției se furișa prin întuneric, reprezentase o diferență semnificativă. Echipajul lucra la completarea sistemelor în timpul zborului.

Cea mai mare dificultate, credea Rusei, erau noile cerințe la care trebuia să facă față proiectul inițial. O croazieră de o mie de ani, dorința inițială, însemna un lucru. Acum se estima că, mergând cu aproximativ jumătate din viteza luminii, îi va lua Navei Trei de *cincizeci de ori* mai mult ca să ajungă la Canis Major. Chiar și dilatarea relativistă a timpului va reduce numai cu câteva procente durata subiectivă. În consecință, limitele de rezistență ale sistemelor navei se măreau considerabil.

Mai exista un scop al reconstrucției. Sistemele de bază trebuiau simplificate și automatizate cât mai mult posibil, pentru a reduce nivelul cunoștințelor necesare întreținerii lor. Încercau să „asigure pentru viitor” proiectul, conform jargonului lui Andres: să reducă echipajul la stadiul de încărcătură utilă neproductivă. Dar o lecție importantă a eco-sintezei susținea că o biosferă mică necesita un control mai strict. Nava era un mediu cu mult mai restrâns decât un habitat de pe Port Sol, ceea ce ridica probleme de stabilitate; sistemul ecologic era slab amortizat și avea să fie întotdeauna predispus colapsului. Era limpede că această mică și redusă biosferă va trebui mereu condusă conștiincios, dacă voiau să supraviețuiască.

După cum spunea Diluc, rânjind trist: „Aici nu ne putem permite prăbușirea civilizației.”

În ciuda ororii de pe Port Sol și a descurajantei scale temporale impuse de Andres, pe care Rusei o suspecta că oricum nu o credea nimeni, ritmurile vieții umane continuau. Ca și cum s-ar fi vindecat încet-încet cu toții, gândi el.

Diluc își găsi o nouă parteneră, o femeie durdulie și veselă, de vreo treizeci de ani, pe nume Tila. Își părăsiseră amândoi iubirile pe Port Sol, iar ea abandonase și un copil. Acum pă-

reau să-și găsească o consolare unul în celălalt. Diluc fusese oarecum surprins când fuseseră amândoi chemați în micul birou particular al lui Andres, pentru a fi chestionați în privința legăturii lor, dar căpitanul, după consultarea amănunțită a hărților genetice, le aprobă continuarea relației.

Rusei era fericit pentru fratele lui, dar o considera pe Tila o enigmă. Majoritatea membrilor selectați ai echipajului nu avuseseră copii pe Port Sol. Puțini dintre oamenii cu copii se oferiseră pentru a fi selectați, știind că vor trebui să-i lase în urmă. Dar *Tila abandonase un copil*. Nu vedea nici un semn al acestei pierderi pe fața sau în comportamentul ei. Poate noua ei relație cu Diluc și chiar posibilitatea de a avea alți copii cu el în viitor era suficientă s-o liniștească. Se întreba ce se petrecea totuși în capul ei.

Cat despre Rusei, contactele lui sociale erau restrânse la muncă. Constată că era favorizat în mod subtil de Căpitanul Andres, la fel ca alți câțiva tehnicieni principali. Nu exista o ierarhie oficială la bord, nici o structură de comandă mai jos de Andres. Dar acest grup de vreo zece, o meritocratic selectată și simplu pe baza realizărilor dovedite, începu să se închege, formând un fel de consiliu de guvernare a navei. Era exact atâta viață socială cât își dorea Rusei. În rest, muncea până la epuizare și dormea. Masa complexă a emoțiilor adăpostite în interiorul lui - agonia datorată pierderii Lorei, șocul de a-și vedea căminul distrus, rușinea de a fi continuat să trăiască - nu dădea vreun semn că s-ar disipa. Nimic din aceasta nu îi afecta contribuția la funcționarea navei, credea el. Era rupt în două, împărțit între interior și exterior, și se îndoia că se va mai vindeca vreodată.

De fapt, nici nu voia să se vindece. Într-o zi va muri, la fel ca mulți alții, probabil la fel ca Lora. Într-o zi va plăti pentru păcatul de a fi supraviețuit.

Între timp, îl preocupa nava. Încet-încet își lărgi sfera interesului și începu să dezvolte un sentiment pentru navă ca entitate. Pe măsură ce sistemele se integrau, parcă devenea

vie, iar el învățase să-i asculte ritmul pompelor și să-i simtă suspinele aerului circulat.

Cu toate că Andres continua să folosească numele fantezist pe care i-l dăduse, Rusei și toți ceilalți se gândeau la ea la fel ca întotdeauna: Nava Trei sau, mai simplu, doar Nava.

La aproape un an după Jupiter, Andres își chemă „consiliul” în amfiteatrul de la bază. Încăperea largă fusese golită de fotoliile de accelerare, iar cei zece stăteau pe scaune provizorii, în centrul unei pardoseli goale, alb-cenușii. Le spuse că voia să discute puțină antropologie. În felul ei caracteristic, se plimba în jurul camerei, supraveghindu-i.

– Am avut un an bun, pentru care vă mulțumesc. Munca noastră nu s-a încheiat, într-un anume fel, niciodată nu se va încheia, dar acum sunt satisfăcută să știu că *Mayflower* va supraviețui călătoriei. Dacă vom eșua în misiunea noastră, nu tehnologia ne va trăda, ci oamenii. Iată la ce trebuie să începem să ne gândim.

Mayflower era o navă pe care se vor succeda generații, aminti ea. Până acum, omenirea avea milenii de experiență în lansarea acestora.

– Și, din câte știm, absolut toate au eșuat. De ce? Din cauza oamenilor. Factorul principal este controlul populației. Ați putea crede că e destul de simplu! Nava este un mediu de mărime fixă. Atâta timp cât fiecare părinte aduce pe lume un singur copil, populația ar trebui să rămână stabilă. Dar de departe cel mai des întâlnit motiv de nereușită este fie prăbușirea populației, când numărul membrilor echipajului scade sub nivelul unui fond genetic viabil, apoi se restrânge până la extincție, fie, mai spectaculos, exploziile demografice, în care oamenii își consumă tot spațiul disponibil din carcasa navei, apoi se distrug unul pe altul în războaiele care rezultă.

– Poate totul dovedește că nu putem face față. Scara proiectului e prea mare pentru niște amărăți ca noi, rosti Diluc, sec.

Andres îl privi provocator:

– E puțin cam târziu pentru asemenea afirmații!
– Bineînțeles că nu e vorba doar de numere, ci trebuie să ne gândim și la sănătatea genetică a populației, atrase atenția Ruul.

Bărbatul uscățiv și serios era geneticianul principal al Navei.

– Desigur, am început deja. Toți am trecut prin examene genetice, înainte de a fi selectați. Suntem numai două sute, dar la fel de diversificați ca un eșantion al populației de pe Port Sol. Ar trebui să evităm efectul de pierdere a varietății genetice - nici unul dintre noi nu are vreo maladie congenitală care să se propage - și, dacă exercităm un oarecare control asupra formării perechilor reproducătoare, ar trebui să fim capabili să evităm degenerarea prin reproducerea genelor cu defecte.

Diluc păru puțin dezgustat.

– Să controlăm formarea perechilor reproducătoare? Ce fel de limbaj e ăsta?

– Genul de limbaj pe care vom fi nevoiți să-l adoptăm, dacă vrem să supraviețuim, replică Andres. Trebuie să controlăm strategiile de reproducere. Țineți minte, pe această navă scopul copiilor nu este de a ne aduce bucurie și alte recompense primare asemănătoare, ci de a menține numărul echipajului și sănătatea genetică, prin urmare, de a ne îndeplini misiunea.

Îl fixă pe Diluc.

– O, nu sunt împotriva mângâierii. Și eu am fost cândva om! Dar vom separa necesitatea unei companii de cerințele reproducerii.

Privi de jur împrejur.

– Am convingerea că sunteți cu toții destul de inteligenți ca să vă dați seama voi înșivă. Dar nici măcar acest lucru nu este suficient, dacă vrem să ne asigurăm de reușita misiunii.

– Nu este? se miră Diluc.

– Bineînțeles că nu. Trăim într-un univers disperat de mic. Ne vom baza întotdeauna pe sistemele navei, și orice greșeală

sau deviere va fi urmată de o catastrofă - pe toată durata misiunii. Speranța de viață a unei ființe umane nemodificate ajunge în medie la un secol, pur și simplu nu am evoluat ca să gândim la scară mai mare. Dar un secol reprezintă doar o clipă în misiunea noastră. *Trebuie să asigurăm viitorul*, am susținut mereu și mereu. Pentru asta, avem nevoie de o continuitate a amintirilor, a scopului și de un control mult dincolo de orizontul de un secol al echipajului nostru de pasageri.

Pasageri: era prima dată când Rusei o auzea folosind acest cuvânt.

I se păru că înțelege încotro bate. Zise cu grijă:

– Port Sol nu era o societate umană normală. Cu tot respectul. Pentru că vă avea pe voi, Faraonii, în centru.

– Da, aprobă ea, cu fața împietrită. Și *aceasta* este cheia.

Ridică mâna înaintea ochilor și o analiză.

– Cu două secole în urmă, guvernatorul Qax m-a făcut nemuritoare. Mă rog, i-am servit, dar scopul meu mai profund a fost întotdeauna să servesc omenirea. Am zburat pe Port Sol, împreună cu ceilalți, ca să fugim de ei. Iar acum trebuie să fug din sistemul solar ca să scap de ființe umane. Dar continuu să servesc omenirea. Iar aceasta este continuitatea pe care o ofer eu, una care depășește limitele scalei temporale umane, care va face posibil succesul misiunii, ceea ce nici măcar Michael Poole nu a reușit.

Diluc făcu o grimasă.

– Și ce vrei de la noi, să te venerăm ca pe un zeu?

Se auziră murmure, nu așa îi vorbești unui Faraon. Dar Andres nu păru să reacționeze.

– Un zeu? Nu, deși puțin respect din partea ta n-ar strica, Diluc. Oricum, nu e vorba de *mine*. Amintește-ți, tratamentele anti-îmbătrânire nu le am de la vreo autoritate umană, ci de la Qax...

Structura proprie corpurilor extraterestreilor nu avea nimic în comun cu cea umană. Tehnic, erau avansați, dar manipularea medicală a subiecților umani se făcea rudimentar.

– Rata succeselor a fost doar de vreo patruzeci de procente, continuă Andres.

Își studie mâna, trăgând de pielea uscată.

– O, cât aș vrea să trăiesc pe toată durata misiunii, cele cincizeci de milenii, și să văd finalizarea ei. Dar este puțin probabil să se întâmple.

Privi în jurul ei.

– Nu pot face totul singură, am ajuns la limită. Voi avea nevoie de ajutor.

Diluc înțelese brusc, și gura i se căscă.

– Nu vorbești serios!

– Ba mă tem că da. Pentru binele misiunii este necesar ca *Unii dintre oamenii din această încăpere să nu moară.*

Ruul, geneticianul, își ridică trupul înalt de pe scaun.

– Credem că e posibil. Avem tehnologie Qax.

Fără prea mult dramatism, scoase o pastilă galbenă. Urmă o tăcere lungă.

Andres zâmbi rece.

– Nu ne putem permite să murim. Noi trebuie să ne amintim, în caz că toți ceilalți uită. Și trebuie să facem față. Trebuie să avem control social *total*, asupra absolut tuturor aspectelor importante din viața echipajului nostru, și trebuie să guvernăm și viața copiilor lor la fel de strict, ca să putem privi înainte. Societatea trebuie să fie la fel de rigidă ca și pereții ce-o înconjoară. A, putem acorda echipajului libertate între anumite limite! Dar trebuie să stabilim niște reguli sociale, prin care conflictele să fie reduse la neglijabil, nivelul calităților să fie menținut ridicat și, cel mai important, serviciul de mentenanță al navei să fie inoculat fiecărui individ încă de la naștere.

– Dar cum rămâne cu drepturile celor pe care i-ai numit pasageri? întrebă Rusei. Noi, Faraonii, le vom răpi orice decizie

care are sens pentru ei - și lor, și copiilor lor, și copiilor copiilor lor.

– Drepturi? Drepturi? Rusei, unicul scop al unui pasager este să trăiască, să se reproducă și să moară în ordinea firească a lucrurilor, ceea ce asigură păstrarea genelor lui pe o perioadă îndelungată. Pe această navă nu e loc pentru democrație, nu există spațiu pentru dragoste! Un pasager nu este decât un rezervor de gene. Nu are drepturi, nu este decât o conductă prin care de transportă apa, de la izvor la chiuvetă. Cu siguranța voi v-ați gândit la asta. Când vom ajunge în Canis Major, când vom găsi o lume pe care să trăim și când vom avea un mediu cu surplus de spațiu, atunci vom putea vorbi despre drepturi.

Expresia de pe chipul ei era complexă.

– Dar veți vedea că vom exercita controlul prin *dragoste*.

Diluc căscă gura.

– *Dragoste?*

– Știți că tehnologia Qax se baza pe manipulare genetică. Nouă, Faraonilor, ni s-a promis că darul nostru va fi transmis copiilor noștri. Și am avut copii! Dar nu direct. Cândva, eu însămi am avut un copil. Fetița nu a supraviețuit.

Ezită, doar pentru o secundă. Apoi continuă:

– Dar deja există gene ale nemuririi, sau cel puțin ale longevității, împrăștiate în rândul populației, chiar și printre voi. Acum înțelegeți de ce a trebuit să construim aceste arce, de ce nu puteam să plecăm și să vă abandonăm, sau doar să luăm cu noi zigoți sau embrioni?

Își desfăcu brațele.

– Pentru că voi sunteți copiii mei și vă iubesc!

Nimeni nu se mișcă. Lui Rusei i se păru că vede lacrimi în ochii ei împietriți. *E grotesc*, gândi. Diluc rosti precaut:

– O voi putea lua pe Tila cu mine? Și pe copiii noștri, dacă îi vom avea?

– Îmi pare rău, răspunse ea blând. Tila nu s-a calificat. În plus, structura socială pur și simplu nu ar putea fi susținută, dacă...

– Atunci nu conta pe mine.

Diluc se ridică în picioare. Ea aprobă din cap.

– Sunt sigură că nu vei fi singurul. Crede-mă, ceea ce vă ofer nu este un privilegiu.

Diluc se întoarse spre Rusei.

– Frate, vii cu mine?

Rusei închise ochii. Gândul că va muri în cele din urmă fusese pentru el o alinare, o vindecare pentru rănilor din sufletul său, o ușurare a vinovăției pe care știa că o va purta întreaga viață. Acum, până și speranța morții îi era luată, pentru a fi înlocuită cu nimic, în afara unei extinderi a datoriei.

Dar își dădu seama că trebuia să accepte. După cum îi spusese Lora, trebuia să continue să trăiască, la fel ca o mașină, și să-și îndeplinească funcțiile. Din acest motiv se afla acolo, numai așa putea ispăși.

Ridică ochii spre Diluc.

– Îmi pare rău.

O serie de emoții contradictorii traversară fața fratelui său: furie, disperare, poate și un fel de dragoste zadarnică. Se întoarse și părăsi încăperea.

Andres se purtă ca și cum Diluc nu ar fi existat niciodată.

– Mereu vom avea de luptat cu diferențele culturale. Sunt o pacoste a navelor purtătoare de generații. Deja sunt câteva femei însărcinate, în curând vom avea primii copii, care vor trăi și vor muri fără să cunoască altceva decât această navă. Iar peste câteva generații - ei bine, puteți bănuși. Mai întâi, ușiți încotro mergi. Apoi, că mergi undeva. După aceea, că te afli pe o navă, și vei începe să o consideri universul întreg. Și așa mai departe! În curând, nu va mai rămâne decât un măr putred plin de viermi, alunecând prin vid. Chiar și marele inginer Michael Poole a trecut prin asta. Nava purtătoare de generații pe care el a proiectat-o pentru o mie cinci sute de

ani - prima *Great Northern* - abia a ajuns șchiopătând acasă. O, poți avea parte foarte des de câte un moment de glorie, când un canibal sălbatic urcă pe punte și privește cu teamă și respect la stele, dar asta nu reprezintă o consolare pentru ratarea misiunii.

Ei bine, acum nu se va mai întâmpla așa. Voi, inginerii, ar trebui să știți că ne apropiem de finalul fazei de călătorie pe baza teoriei unificate, gheața propulsoare mai are puțin până la epuizare. Înseamnă că fuzelajul navei va fi expus.

Bătu din palme și, în mijlocul altor exclamații din partea echipei, podeaua amfiteatrului deveni deodată transparentă.

Rusei stătea pe un covor de stele; ceva în el se crispa.

Andres zâmbi ca răspuns la reacția lor.

- Curând vom părăsi planul galaxiei, și ce peisaj o să fie *atunci!* Cu un fuzelaj transparent, echipajul nostru nu va putea niciodată să uite că se află pe o navă. Cât stau *eu* de veche nu vor exista schimbări de concepție!

Când gheața se epuiză, motoarele fură oprite. De acum încolo, un statoreactor cu materie întunecată avea să imprime un impuls relativ blând, dar de durată.

Materia întunecată constituia cea mai mare parte a masei universului, în care „materia luminoasă” - materialul trupurilor, navelor și stelelor - era abia o urmă. Avantajul cheie al materiei întunecate pentru proiectanții misiunii navelor era faptul că se găsea din abundență mult dincolo de discul vizibil al Galaxiei și avea să ajungă din plin pentru tot parcursul călătoriei. Dar materia întunecată interactiona cu cea luminoasă numai prin intermediul gravitației. Astfel că aripi invizibile de forță gravitațională se desfășurau în fața navei. Cu o anvergură de mii de kilometri, ele acționau ca o pâlnie, atrăgând materia întunecată în centrul gol al navei în formă de tor. Aici, concentrată, o mare parte din ea era anihilată și golită de energia-masă, ceea ce provoca o scurgere reziduală ca masă de reacție.

Astfel plonjă Nava în întuneric.

Fu reconstruită încă o dată. Accelerația oferită de statoreactorul cu materie întunecată era mult mai slabă decât cea a rachetelor cu gheață, și nava era rotită în jurul axei ca să se obțină o gravitație artificială cu ajutorul forței centrifuge. Soluția era veche și rudimentară, dar funcționa, și pe viitor nu necesita decât o întreținere minimală.

Rotația în sine constituia un punct spectaculos, o pivotare la scară mare, prin care podeaua se transforma în pereți și pereții se transformau în tavane. Podeaua transparentă a amfiteatrului cu fotolii de accelerare deveni un perete plin de stele, a cărui răceală vidă Rusei o îndrăgea.

Între timp, noii „bătrâni”, cei zece care acceptaseră provocarea lui Andres, își începură tratamentul. Procedura era aplicată de geneticianul Ruul și de o femeie numită Selur, medicul principal al Navei. Totul se desfășura suficient de lent pentru ca medicii să surprindă orice reacție adversă, sau cel puțin ei așa sperau.

Pentru Rusei fu destul de lipsit de dureri, doar injecții și tablete, și încerca să nu se gândească la nanosondele extraterestre care i se instalau în trup, curățând toxinele responsabile de îmbătrânire, reparând defectele celulare, reprogramându-i însuși genomul.

Munca lui continua să-l absoarbă, iar în timpul liber se afunda în studii. Toți membrii echipajului aveau până la un anumit nivel cunoștințe generale, dar de la cei zece noi bătrâni se aștepta să devină păstrătorii amintirilor și înțelepciunii dincolo de cuprinderea unei vieți umane. Așadar, studiau absolut totul și învățau unul de la celălalt.

Rusei începu cu disciplinele despre care își imagina că vor fi cele mai importante în viitor. Studie medicina, antropologia, sociologia și etica, ecosinteza și toate aspectele aparaturii de menținere a vieții de pe Navă, funcționarea sistemelor de propulsie, tehnici de colonizare, geografia galaxiei și a sateliților ei. De asemenea, stătu de vorbă cu Andres și absorbi

cunoștințele ei de istorie umană. Nanosistemele de origine Qax erau atât de răspândite pe Navă, încât experiența lui Rusei era la rândul ei foarte căutată.

Scopul lui principal continua să fie ocuparea unei părți cât mai mari din timpul conștient cu munca. Studiul se putea extinde la infinit și îi aducea mari satisfacții minții, în mod natural receptive. Descoperi că era capabil să se scufunde în aspectele ezoterice ale unei discipline timp de zile în șir, ca și cum ar fi fost un intelect abstract, aproape uitând cine era în realitate.

Zilele trecură ca în vis, căci timpul însuși se scurgea acum în mod diferit pentru el.

Însă viețile placide ale Bătrânilor nu duceau lipsă de probleme. Biotehnologia Qax era departe de a fi perfectă. În primul an de tratament, unui bărbat îi cedară rinichii; supra-viețui, dar trebui să fie scos din program.

Și fu pentru toți un șoc imens când însuși Ruul decedă în urma unui cancer feroce, când reconstruirea tehnologică a celulelor lui începu să meargă prost.

În ziua următoare morții, în timp ce se obișnuiau cu pierdere competenței și umorului său sec, Rusei decise că avea nevoie de o pauză. Ieși din Mănăstirea Bătrânilor și pătrunse în corpul Navei, îndreptându-se spre zona unde fratele său împreună cu Tila își stabiliseră căminul.

Pe toate punțile cilindrice, geografia internă fusese umplută de coridoare și cabine, aglomerate în cercuri concentrice în jurul unor mici spații deschise - „piețele satelor”. Deși cunoștea teoria, Rusei se pierdu repede. Așezarea pereților, podelelor și tavanelor false se schimba iar și iar, atunci când echipajul își reorganiza mediul.

În final, ajunse la ușa corectă, pe coridorul corect. Tocmai ne pregătea să bată, când un băiat, în vârstă de vreo cinci ani, cu o claie de păr negru des, deschise ușa și țâșni, năpus-tindu-se în picioarele lui Rusei. Copilul purta o salopetă insi-

pidă, fabricată pe Navă, care ar fi trebuit de mult reciclată, judecând după murdăria de pe ea.

Trebuie să fie Tomi, băiatul cel mare al lui Diluc, se gândi Rusei. Copilul și Bătrânul se cântăriră reciproc în tăcere. Apoi copilul scoase limba și fugi înapoi în cabină.

Într-o clipă Diluc se năpusti pe ușă, ștergându-și mâinile cu un prosop.

– Pe Lethe, ce se petrece... Rusei, tu ești! Bine-ai venit, bine-ai venit!

Rusei își îmbrățișă fratele. Diluc mirosea a copil mic, a mâncare și transpirație, și fu șocat să-i observe o șuviță cenușie în păr. Poate că stătuse izolat mai mult decât își dăduse seama.

Diluc îl pofti în casă. Era un complex de cinci mici cabine interconectate, incluzând o bucătărie și o baie. Cineva țesuse tapiserii, unul dintre pereți era ornat cu modele stridente, abstracte, care umpleau spațiul.

Se așază pe o canapea adaptată din unul dintre fotoliile de accelerare, și acceptă un pahar cu un fel de băutură.

– Îmi pare rău că l-am speriat pe Tomi. Presupun că am ajuns un străin.

Diluc ridică o sprânceană.

– Să-ți spun două lucruri. Nu atât *străin*, cât *straniu*.

Își netezi părul cu mâna.

Rusei copie involuntar gestul, și simți pielea netedă. Uitase demult că primul efect secundar al tratamentului Faraonilor consta în pierderea părului; era la fel de chel ca Andres. Înconjurat mereu de alți Bătrâni, presupunea că se obișnuise.

– Data viitoare o să-mi pun o perucă, spuse sec. Care e a doua greșeală?

– Ăla nu e Tomi. Tomi e cel mare. Acum are opt ani. A fost micul Rus, așa îi spunem. El are cinci.

– *Cinci?*

Asistase la botezul copilului. Părea să fi fost ieri.

– Iar acum pregătim un alt botez. Ne-a fost dor de tine.

Rusei simțea cum viața se îndepărta de el.

– Îmi pare rău.

Tila apăru agitată, trăgând după ea un mic Rus temător și purtând un bebeluș în brațe. Părea să fi îmbătrânit brusc, se îngrășase, iar pe față îi apăruse o rețea de riduri fine. Spuse că Tomi face de mâncare - unchiul Rusei rămânea bineînțeles la masă, nu-i așa? - și se așeză alături de bărbați, acceptând un pahar.

Vorbiră de lucruri lipsite de importanță și despre viețile lor.

Diluc, ieșind ca o furtună din consiliul neoficial al lui Andres, devenise un fel de lider în noua lui comunitate. Căpitanul ordonase ca echipajul de două sute de oameni să se împartă și să trăiască în „triburi” de circa douăzeci de persoane, fiecare locuind într-un „sat” de coridoare și cabine. Între triburi trebuiau să existe legături libere, folosite în scopuri ca găsirea unui partener, de exemplu. În acest fel Nava era unită într-un singur „clan”. Andres spunea că această structură socială era forma cea mai comună întâlnită printre oamenii „din sălbăticie”, după expresia ei, pe toată perioada, începând cu zilele pretehnologice ale Pământului. Indiferent dacă era sau nu adevărat, până acum situația se păstrase stabilă.

De asemenea, Andres specificase și sistemul de guvernare spre care trebuia să se îndrepte fiecare trib. Într-o lume atât de mică, fiecare individ trebuia prețuit pentru capacitățile sale personale și pentru valoarea educației investite în el. Oamenii erau interdependenți, spunea Andres, iar modul în care se guvernau trebuia să reflecte acest lucru. Nici democrația nu ar fi funcționat, căci într-o societate de indivizi valoroși a supune minoritatea dorințelor majorității ar fi fost ceva rău. Așadar tribul lui Diluc se conducea prin consens.

– Discutăm iar și iar, spuse Diluc, cu un rictus trist, până cădem de acord. Uneori durează ore în șir. Odată, în mijlocul schimbului de noapte...

– Nu-mi spune că nu-ți place, pufni Tila. Întotdeauna ți-a plăcut să te auzi vorbind!

Deciziile cele mai importante și mai dificile pe care trebuia să le ia tribul erau cele referitoare la reproducere. Majoritatea adulților stabileau căsătorii mai mult sau mai puțin monogame. Dar trebuia să existe o separare între căsătoriile pentru companie și legăturile în scopul reproducerii. Fondul genetic era prea redus pentru a se admite relații pe baza unor motive atât de superficiale ca dragostea.

Diluc îi arătă lui Rusei proiectul unui „contract social”, pe care îl pregătea pentru a legifera toate acestea.

– În primul rând, la împlinirea vârstei adulte, te supui nevoilor grupului ca întreg. De exemplu, alegerea carierei tale depinde în egală măsură de ceea ce este necesar și de ceea ce îți dorești. În al doilea rând, ai copii numai dacă necesitățile o permit. Dacă suntem sub numărul optim poți avea trei, patru sau cinci, fie că îi vrei, fie că nu, pentru a crește numărul membrilor. Dacă suntem prea mulți, poți să nu ai deloc și să mori fără urmași. În al treilea rând, ești de acord să amâni momentul în care devii părinte, și să lucrezi cât mai mult timp posibil. În acest fel maximizezi investiția pe care tribul a făcut-o în educarea ta. În al patrulea rând, îți poți alege soția cu care să ai copii, care *poate* fi aceeași cu care trăiești...

– Noi am fost norocoși, spuse Tila, entuziasată.

– Dar ea nu poate fi rudă mai apropiată decât verișoară de gradul doi. Și trebuie să-ți supui alegerea aprobării Bătrânilor. Adică ție, rânji el spre Rusei. Perechea ta va fi analizată ca potrivire genetică, pentru a optimiza sănătatea fondului genetic, din toate punctele de vedere. Și, în final, dacă ești suficient de ghinionist să te fi născut cu vreun defect transmisibil care, propagat, ar putea dăuna șanselor Navei de a-și încheia misiunea, trebuie să fii de acord să nu ai urmași deloc. Linia ta genetică să se oprească la tine.

Rusei se încruntă.

– Asta e eugenie.

Diluc ridică din umeri.

– Ce altceva putem face?

Diluc nu studiase istoria Pământului, și fără această perspectivă Rusei își dădu seama că respectivul cuvânt nu purta conotațiile îngrozitoare dintr-o anumită epocă. După cum subliniasse Diluc, oricum aveau puține alternative, dată fiind situația în care se aflau. Iar eugenia implica mai puțină tehnică decât ingineria genetică: era mai sigură pentru viitor.

Rusei studie proiectul.

– Și ce se întâmplă dacă încalci vreo regulă?

Diluc era stânjenit. Dintr-odată Rusei deveni conștient că el era un Bătrân și, în același timp, fratele acestui om.

– O să ne gândim când o să ajungem acolo. Uite ce e, Rus, noi nu avem poliție aici, și nu avem spațiu pentru închisori. În afară de asta, fiecare dintre noi este cu adevărat esențial pentru comunitate. Nu avem metode de constrângere. Lucrăm prin convingere, sperăm ca astfel de situații să fie ușor rezolvate.

Diluc vorbea și despre problemele personale: progresele pe care le făceau băieții la școală, cum Tomi urâse întotdeauna ora de curățare a pereților, pe care trebuia s-o îndeplinească zilnic, în timp ce micului Rus îi plăcea, pentru că își făcea prieteni.

– Sunt copii buni, spuse Rusei.

– Da. Iar tu trebuie să-i vezi mai des, sublinie Diluc. Dar, să știi, ei nu sunt ca noi. Sunt prima generație născută pe Navă. Sunt *diferiți*. Pentru ei, toate poveștile noastre despre Port Sol și Canis Major nu înseamnă decât legende și locuri pe care nu le vor vedea niciodată. Nava este lumea *lor*, nu a noastră: noi, născuți în altă parte, suntem aici niște străini. Știi, mă tot gândesc că am luat o înghițitură mai mare decât putem mesteca, cu toată planificarea lui Andres. Deja lucrurile scapă de sub control. Nu-i de mirare că navele purtătoare de generații au eșuat mereu!

Rusei încercă să răspundă deschiderii lor, dăruindu-le ceva din sine. Dar descoperi că avea foarte puține de spus. Mintea sa era plină de studii, dar existau foarte puține incidente

umane în viața lui. Ca și cum nu ar fi fost deloc viu, se gândi demoralizat.

Diluc fu îngrozit când află despre moartea lui Ruul.

– Geneticianul ăla increzut... Presupun că într-un fel era normal să dispară el primul. Dar nu te lăsa doborât, frate.

Dintr-un impuls se întinse spre Rusei și puse mâna pe umărul fratelui său.

– Știi, pentru mine e suficient ce am: Tila, copiii, căminul pe care îl construim împreună. E bine să știi că viețile noastre servesc unui țel mai înalt, dar sunt fericit cu ce *am*. Poate nu sunt prea imaginativ, ce crezi?

Sau poate ca ești mai uman decât mine, gândi Rusei.

– Toți trebuie să facem alegeri.

Diluc spuse precaut:

– Dar tu încă poți face o alegere diferită.

– Ce vrei să spui?

Se aplecă.

– De ce nu renunți? Nenorocita asta de nano-medicină Qax, anti-îmbătrânirea asta oribilă - ești încă tânăr, te poți retrage, îți poți curăța mizeriile din organism, să-ți crească părul la loc, să găsești o femeie cumsecade care să te facă iar fericit...

Rusei încercă să-și păstreze chipul inexpresiv, dar nu reuși. Diluc dădu înapoi.

– Iartă-mă! Tu încă ți-o amintești pe Lora.

– Întotdeauna mi-o voi aminti. N-am ce face.

– Am trecut cu toții printr-o experiență extraordinară, spuse Tila. Presupun că reacționăm în mod diferit.

– Da.

Tila, își aminti el, lăsase în urmă un copil. Diluc îl privi în ochi.

– N-o să părăsești niciodată Mănăstirea, nu-i așa? Pentru că niciodată n-o să fii capabil să-ți arunci din spate povara asta de vinovăție.

Rusei zâmbi.

– E atât de evident?

Tila era o gazdă delicată. Percepu stânjeneala lui și începu să vorbească despre vremurile trecute, despre zilele de pe Port Sol. Dar Rusei se simți ușurat când Tomi, irațional de înalt, intră să anunțe că masa era gata, ușurat să treacă în grabă prin mâncare și să plece, ușurat să se închidă din nou în calmul monastic și lipsit de nerv al Mănăstirii.

Avea să-și reamintească de acea vizită dificilă mult mai târziu, când un băiat veni să-l caute.

Cu trecerea timpului, Bătrânii se retraseră din echipaj. Își repartizaseră o zonă de locuit izolată. Se găsea aproape de axul Navei, unde gravitația artificială era puțin mai scăzută decât spre margini, o concesie făcută mușchilor și oaselor care era de așteptat să slăbească pe parcursul secolelor. Ruul numise ironic acest refugiu „Mănăstire”. Bătrânii erau scutiți de muncile zilnice la care era supus restul echipajului, chiar și de curățenie. În curând, deveni greu de evitat sentimentul că echipajul exista numai pentru a-i servi pe ei.

Bineînțeles, totul făcea parte din grandiosul plan social al lui Andres, în final trebuia să existe o „distanță de respect”, cum spunea ea, între Bătrâni și pasageri. Dar Rusei se întreba dacă o anumită distanțare nu ar fi fost inevitabilă. Îmbătrânirea diferențiată dintre pasageri și Bătrâni deveni vizibilă surprinzător de repede. Când un Bătrân întâlnea un pasager, vedea un chip care se va fărâmița în curând sub apăsarea vârstei și va dispărea, pe când pasagerul vedea o figură misterios de neschimbată, care va asista la evenimentele care se vor petrece mult după moartea lui. Rusei observa cum prietenii se șterg și relațiile amoroase se sting sub apăsarea acestui stres.

Cu toată izolarea în continuă creștere, siliți să-și țină reciproc companie, Bătrânii nu alcătuiau un club de prieteni. Toți erau oameni inteligenți, ambițioși, altfel nu ar fi putut fi aleși în cercul intim al lui Andres, și întotdeauna existau

unele tensiuni și certuri. Doctor Selur sublinie cu sarcasm că păreau blocați într-o gașcă de academicieni invidioși, *pentru totdeauna*.

Dar Bătrânii erau însă prudenți unul cu altul, gândi Rusei. Întotdeauna în adâncul minții lui exista gândul că va trebui să trăiască alături de acești oameni timp îndelungat. Așadar se străduia să nu-și facă dușmani - și nici să nu se apropie prea mult de cineva. Eternitatea alături de persoana iubită era un lucru, dar alături de o fostă iubire ar fi fost un iad. Mai bine să fie o situație insipidă, dar tolerabilă.

Viața se organiza. În calmul Mănăstirii timpul trecea lin, fără suferințe.

Într-o zi, un băiat bătu timid la ușă, întrebând de Rusei. Avea aproximativ șaisprezece ani.

Rusei crezu că îl recunoaște. Petrecuse mult timp în singurătate, iar abilitățile lui sociale erau ruginite, dar încercă să se concentreze și să-l întâmpine pe băiat cu căldură.

– Tomi! Nu te-am mai văzut de mult.

Ochii băiatului se măriră.

– Numele meu e Poro, domnule.

Rusei se încruntă.

– Dar în ziua în care am venit în vizită la voi... ne-ai pregătit masa, mie, lui Diluc și Tilei, în timp ce micul Rus se juca...

Dar asta se întâmplase cu mult timp în urmă, își spuse în sinea lui, nu era sigur *cât* de mult timp, și tăcu. Băiatul părea să se fi pregătit pentru așa ceva.

– Numele meu e Poro, zise ferm. Tomi a fost...

– Tatăl tău.

– *Bunicul* meu.

Deci acesta era strănepotul lui Diluc. *Pe Lethe, cât timp am petrecut închis în cutia asta?*

Băiatul privea de jur împrejurul Mănăstirii. Ochii nu clipeau, buzele îi erau retrase într-un rictus nervos. Nici unul dintre Bătrâni nu dădea dovadă de empatie și căldură, în

special față de pasageri, dar deodată Rusei se simți de parcă ar fi privit locul acela prin ochii băiatului.

Mănăstirea semăna probabil cu o bibliotecă. Sau cu o cameră de spital. Bătrânii stăteau în fotoliile lor sau se plimbau încet în liniștea camerei, calculându-și fiecare pas ca să reducă riscul de a-și vătăma trupurile fragile și prețioase. Așa fusese încă dinainte de a se naște Poro, creaturile acelea mucegăite urmărindu-și intersele lor reci. *Și eu, care odată am iubit-o pe Lora, nu cu mult mai în vârstă decât acest copil, fac parte din nemișcarea asta prăfuită.*

– Ce dorești, Poro?

– Diluc e bolnav. Vrea să te vadă.

– Diluc?...

– Fratele dumitale.

Se dovedi că Diluc era mai mult decât bolnav; era pe moarte.

Așadar Rusei merse cu băiatul, pășind în exteriorul Mănăstirii pentru prima dată în ani și ani.

Nu se mai simțea confortabil acolo. Pasagerii care făcuseră parte din echipajul inițial muriseră în ritm constant, urmând o curbă demografică nu foarte diferită de ceea ce s-ar fi întâmplat dacă ar fi putut rămâne pe Port Sol. Rusei se obișnuise să vadă chipurile pe care le cunoștea din copilărie fărmănițându-se din cauza vârstei și dispărând din fața lui. Totuși, fusese șocat atunci când prima generație ajunsese la vârsta bătrâneții și, întrucât mulți dintre ei aveau cam aceeași vârstă în momentul lansării, decesele urmară într-un val.

În același timp, totul la noua generație era *diferit*, modul în care reconstruiseră arhitectura internă a Navei, felul în care se purtau unul cu celălalt, coafurile, chiar și limbajul, care era încărcat de un argou gutural.

Infrastructura de bază a navei rămăsese bineînțeles neschimbată, într-un anumit fel ajunse să se identifice cu acel nivel al realității mult mai mult decât cu schimbările trecă-

toare, de moment, aduse de pasageri. Deși simțurile lui se toceau încet, tratamentul Qax încetinea îmbătrânirea, dar nu o oprea complet, i se părea că devine din ce în ce mai conectat la zgomotele și vibrațiile subtile ale Navei, la toanele și capriciile ei mecanice. Pasagerii veneau și plecau, iar ceilalți Bătrâni erau indivizi penibili, dar Nava în sine îi era un prieten statornic, care nu îi cerea decât să-i pese.

Bineînțeles, pasagerii îl cunoșteau. Se holbau la el curioși sau ireverențioși - sau, în cel mai rău caz, cu teamă.

În timp ce mergeau, observă că băiatul avea o vânătaie pe frunte.

– Ce ai pățit?

– Am fost pedepsit.

Poro își feri ochii rușinat. Unul dintre profesori îl lovise cu o riglă pentru o „imprudență”, adică pentru că pusese întrebări prea profunde.

Exista un paradox în filozofia educației la bordul Navei. Elevii trebuiau să fie suficient de inteligenți ca să fie capabili să înțeleagă și să mențină sistemele Navei. Dar nu era loc de extindere sau inovație. De obicei, lucrurile se făceau într-un singur fel: așa învățai, și *nu* obiectai. Se descoperi rapid că educația trebuia să fie restrictivă, iar curiozității nu i se permitea să scape de sub control; învățai numai necesarul, ți se spunea să nu mai pui alte întrebări, să nu explorezi.

Rusei știa că nu se putea altfel. Dar nu agreea ideea ca elevii să fie supuși prin bătaie. Poate ar fi bine să vorbească cu Andres să fie formulată o nouă politică.

Ajunseră la satul-coridor al lui Diluc și la ușa cunoscută.

Tila încă mai trăia, deși era adusă de spate, cu părul de un alb orbitor și fața ca o mască ridată.

– Mulțumesc că ai venit, șopti ea, și luă mâna lui Rusei în mâinile ei. Știi, au rămas atât de puțini dintre noi, atât de puțini care nu s-au născut pe Navă. Iar el întreabă de tine continuu.

Rusei îi strânse mâna, rezervat, stânjenit. Îi lipsea experiența cu oamenii, cu emoțiile, în fața acestei femei cu inima zdrobită se simțea profund nepotrivit.

Înainte să-și vadă fratele fu întâmpinat de o serie de autorități ale tribului. Bărbați corpolenți și femei în haine cafeniu-deschis, fabricate pe Navă, se adunară în jurul lui cu expresii solemne. Saluturile fură lungi și complicate. Pasagerii dezvoltaseră ritualuri elaborate pentru fiecare eveniment social: întâlniri, petreceri, mese. Rusei înțelegea valoarea unor asemenea ritualuri, care ocupau timpul și reduceau fricțiunile sociale. Dar îi era greu să țină pasul cu regulile în continuă schimbare. Singurul aspect constant era că aceste jocuri politicoase deveneau din ce în ce mai elaborate - și era foarte ușor să faci ceva greșit și să aduci ofensă.

Autoritățile păreau, pe cât se vedea, îngrijorate de perspectiva pierderii lui Diluc.

Impunerea de către Andres a „conducerii prin consens” nu fusese prea eficientă. În duzina de triburi ale Navei existau certuri nesfârșite, care paralizau luarea deciziilor. Din loc în loc indivizi puternici începuseră să pună mâna pe putere, mai mult sau mai puțin pe față. Pe Andres nu o preocupa prea mult aspectul, atâta timp cât treaba era făcută și regulile de bază respectate: indiferent cine era la putere trebuia să obțină aprobarea Bătrânilor, și astfel Andres și echipa ei exercitau încă o influență moderatoare.

Însă situația în tribul lui Diluc era mult mai subtilă. Ca frate al unui Bătrân, el avea o carismă unică, și se folosisese de aceasta pentru a-și împinge tovarășii spre concluzii la care altfel nu ar fi ajuns. Fusese un conducător, dar unul dintre cei buni, gândi Rusei, unul care condusesese din umbră, invizibil. Acum urma să plece dintre ei, și oamenii știau că le va lipsi.

Odată scăpat de autorități, Bătrânul fu prezentat copiilor lui Diluc, nepoților, strănepoților. Parcurseră cu toții ritualuri și mai elaborate de-la-pasager-la-Bătrân, chiar și copiii cei mai

mici, cu o intensitate lipsită de zâmbet pe care Rusei o găsi deranjantă.

În sfârșit, ezitant, intră în apartamentul lui Diluc.

Camerele erau aproape la fel cum și le amintea, deși tapise-riile de pe pereți se schimbaseră. Diluc zăcea pe un pat, aco-perit cu o pătură roasă. Rusei fu șocat să constate cât slăbise fratele său odată cu înaintarea în vârstă. Putea vedea, chiar și prin pătură, umflătura tumorii din stomac care îl ucidea.

Crezuse că Diluc doarme. Dar el deschise un ochi.

– Salut, Rusei, spuse cu un glas hârâit. Ticălosule.

– Îmi pare rău...

– N-ai mai trecut pe aici de cincizeci de ani.

– Nu chiar așa de mult.

– Cincizeci de ani. *Cincizeci* de ani! Nu e chiar...

Se întrerupse, tușind.

– ...Nu e o Navă chiar atât de mare.

Statură de vorbă, așa cum făceau pe vremuri. Diluc povesti anecdote dezlânate despre nepoții și strănepoții lui, toți selec-țați genetic, toți niște copii minunați.

Rusei vorbi despre o prăpădire printre Bătrâni.

Diluc făcu o grimasă.

– Deci chiar și nemuritorii mor.

Întinse mâna. Rusei o prinse, oasele erau fragile, carnea aproape dispăruse.

– Ai grijă de ei.

– De cine?

– De toți. Știi tu. Și ai grijă de tine.

Ridică ochii spre fratele său, iar Rusei văzu în ochii lui milă - milă de *el*, din partea unui om îmbătrânit, pe moarte.

Nu suportă să stea mai mult de câteva minute.

Prăpădirea Bătrânilor avusese o multitudine de cauze, după spusele doctorului Selur, dar Andres pufnise disprețuitor.

– Am mai văzut așa ceva. Hai s-o numim dorință de moarte. Ajungi la o vârstă la care trupul tău știe că e timpul să mori.

Tu accepți. Poate e un fel de programare neurală, o liniștire în fața inevitabilului.

Râse înfundat, îmbătrânea și ea, acum nu mai avea dinți.

– Tratamentele Qax nu au nici un efect în asemenea situații. Pier astfel mult mai mulți așa-zisi nemuritori decât vă imaginați. Ciudat, nu-i așa? Longevitatea s-a dovedit a fi o problemă a minții la fel ca a trupului.

Rusei petrecuse câțiva ani într-o vagă îngrijorare, întrebându-se dacă și când propriul lui program mental de căutare a întunericului se va face prezent. Dar nu se întâmplă nimic, și el își puse întrebarea dacă nu cumva avea o forță nebănuită sau, poate, o deficiență.

Încercă să discute despre sentimentele lui în privința morții lui Diluc, dar Andres îl descurajă.

– A fost un laș care a evitat să-și facă datoria. Oricum, e mai bine că primii membri ai echipajului s-au dus cu toții. *Ei* ne-au considerat întotdeauna egali, într-o oarecare măsură. Așa că au opus rezistență ideilor noastre, conducerii noastre. Era firească. Pentru noua generație suntem ceva cu totul străin, și asta îi face mai maleabili. Iar cei noi nu au suferit trauma de a vedea Port Sol făcut fărâme în fața ochilor. Traumele psihologice au rădăcini adânci, Rusei, nu ești singurul... Cei din noua generație sunt sănătoși, adaptați mediului de pe Navă, pentru că nu cunosc nimic altceva. Când nu vor mai rămâne decât ei, vom fi în sfârșit capabili să scuturăm lucrurile așa cum trebuie pe aici. O să vezi.

Rusei se întoarse liniștit la studiile lui, departe de complicațiile omenirii. Din nou, timpul se scurse lin pe lângă el, și ziua aceea dificilă, se retrase în cotloanele umbroase ale memoriei sale.

Nici o altă rubedenie nu mai veni vreodată să-l vadă.

–...Rusei. Rusei!

Glasul era aspru - glasul lui Andres.

Dormise adânc în ultimele zile, și-i luă o eternitate să se trezească. Luptându-se să iasă la lumină, înotă prin straturi de vise și amintiri, până când diferența între ce era real și ce nu deveni confuză. Bineînțeles știa întotdeauna *unde* de află, chiar și în cel mai profund somn. Se afla pe Navă, mormântul lui plutind în derivă. Dar niciodată nu-și putea aminti *când*.

Încercă să se ridice în capul oaselor. Canapeaua răspunse la mișcările lui slabe, și partea din spate îl săltă ușor. Privi în jur, în semiîntinericul auriu al Mănăstirii. Erau acolo trei Canapele, niște dispozitive mecanice voluminoase, jumătate pat și jumătate sistem de ajutor medical: numai trei, pentru că numai trei dintre Bătrâni mai erau în viață.

Cineva se mișca în jurul lui. Era un pasager, desigur, o femeie tânără. Își ținea ochii plecați, și mâinile ei fluturau într-un ritual de salut combinat cu scuze. O concedie cu un gest scurt, se putea consuma o zi întreagă cu astfel de prostii.

Andres îl privea cu ochii ei vii de pe fața ruinită. Părea o insectă imensă, în coconul ei de pături.

– Ce-i? se răsti el.

– Salivezi, spuse ea cu blândețe. Nu de față cu pasagerii, Rusei.

Iritat, își șterse bărbia cu mâneca.

– A, continuă ea, fără să schimbe tonul, Selur a murit.

Această veste, anunțată cu atâta lejeritate, fu ca un pumn în piept. Se întoarse greoi, împiedicat de pături și echipamentele de menținere a vieții. Canapeaua doctoriței era înconjurată de pasageri care îi mutau trupul ca de mumie. Lucrau în liniște, cu grijă, respectuoși. Văzu ca prin ceață că tremurau.

– Nu mi-a plăcut prea mult de ea, spuse Rusei.

– Ai mai spus asta. De multe ori.

– Totuși, o să-mi lipsească.

– Da. Am mai rămas doi. Rusei, trebuie să vorbim. Avem nevoie de o nouă strategie în relațiile cu pasagerii. Trebuia să

fim niște figuri care impun respect. Uită-te la noi. Uită-te la biata Selur! Nu trebuie să le mai permitem să ne vadă așa.

El aruncă o privire îngrijorată pasagerilor.

– Nu-ți fă probleme. Nu ne înțeleg. Modificările lingvistice.

– Trebuie să avem contacte cu ei. Pentru ei, noi reprezentăm vârful piramidei autorității, așa ai spus întotdeauna.

– Asta și suntem, iar lucrurile trebuie să rămână așa. Dar nu cred că e bine să mai permitem accesul pasagerilor aici. Mașinile ne pot menține în viață. Lethe știe că există destule piese de schimb, acum când au rămas atâtea Canapele goale! Sugerez să...

– Tacă-ți fleanca! replică el tăios. Ai rămas la fel ca întotdeauna, vrăjitoare bătrână. Mereu ai vrut să-mi bagi pe gât o soluție înainte ca eu să înțeleg măcar natura problemei. Lasă-mă să-mi adun gândurile.

– Tacă-ți fleanca, tacă-ți fleanca, îl maimuțări ea, grotesc.

– Gura!

Închise ochii să n-o mai vadă și se lăsă pe spate pe Canapea.

Printr-un implant în ceafă primea informații despre corpul său, despre Navă și despre universul de dincolo de ea.

Desigur, mai întâi corpul, acea bio-mașinărie uzându-se încet, devenită temnița lui. Vestea bună era că, la mai mult de două secole după moartea fratelui său, îmbătrânirea lentă ajunsese la capăt. De la ultima verificare, cu o lună în urmă - pe Lethe, părea ca ieri, oare cât dormise -, nimic nu se înrăutățise în mod considerabil. Dar el era închis în trupul unui bătrân de nouăzeci de ani, adică un om fragil. Dormea aproape tot timpul, intervalele de luciditate erau extrem de rare, și în acest timp Canapeaua îl hrănea, înlătura deșeurile, îl întorcea ușor de pe o parte pe alta și îi mișca membrele subțiri ca niște nuiiele. Iar la fiecare câteva luni primea o transfuzie de sânge, ofrandă către Bătrâni din partea pasagerilor recunoscători din afara Mănăstirii. Ar fi putut foarte bine să se afle în comă, se gândi morocănos.

Vârsta lui era lipsită de sens, condiția lui, plictisitoare. Trece rapid mai departe.

Ochiul lui Virtual colinda pe Navă. În ciuda trecerii secolelor, așezarea fizică a satelor-coridoare era neschimbată de pe vremea lui Diluc, cu excepția unor detalii, aceleași coridoare se intersectau în jurul „pieței satului”. Dar oamenii se schimbaseră, ca întotdeauna, tinerii înfloreau, bătrânii se stingeau.

Autarhul pe care și-l amintea de la ultima inspecție își păstra încă funcția. Era un bătauș solid, care își spunea Ruul, o sfidare subtilă a diferitelor inhibiții față de folosirea numelui unui Bătrân, chiar și mort de multă vreme. El cel puțin părea să nu fi îmbătrânit prea mult. Flancat de două dintre soții, primea un șir de petiționari, toți căutând „înțelepciunea” Autarhului în privința unor probleme minore. Era sever și eficient, și din ceea ce ascultă Rusei - cu toate că limbajul alterat în timp era greu de descifrat - nu putu detecta vreo eroare de doctrină în asprimea concisă a Autarhului.

Permise ochiului Virtual să treacă mai departe.

Îi urmări pe săteni văzându-și de treburile lor. Patru dintre ei frecau pereții de murdărie, făcând cu schimbul în fiecare zi. Doi oficiali rotofei discutau o problemă de etichetă, cu manierisme complexe și consumatoare de timp. Apăruseră câteva noi lucrări artistice pe pereți, multe dintre ele fiind picturi care dădeau o înșelătoare perspectivă în adâncime, cu scopul de a face coridoarele Navei să pară mai mari decât erau. O femeie îngrijea o „grădină” din bucățele de polimeri reciclați, lucrând formațiuni elaborate cu o mică greblă de metal. Acești pasageri, născuți pe Navă de generații, nu auziseră niciodată de grădinile Zen și redescoperiseră singuri această formă de artă miniaturală.

Un grup de copii învăța să dezassembleze și să întrețină un ventilator de aerisire, psalmodiau denumirile părților componente, învățându-le pe de rost. Rusei știa că nu vor mai învăța nimic altceva. Era un element *de principiu*: nimic despre cum funcționează ventilatorul ca întreg sau cum se încadra el

în sistemele mai mari ale Navei însăși. Erai învățat numai ceea ce trebuia să știi.

Toți erau ocupați, concentrați asupra treburilor. Unii păreau chiar fericiți. Dar lui Rusei totul i se părea lipsit de strălucire, toți sătenii îmbrăcați în haine cafenii, fabricate pe Navă, cu viețile limitate de pereții lustruiți ai Navei. Chiar și limbajul lor era redus, și devenea din ce în ce mai redus. Pasagerii nu aveau cuvinte pentru *orizont* sau *cer*, dar în compensație existau peste patruzeci de cuvinte descriind gradele de dragoste.

Pe când supraveghea satul, statisticile i se derulau în fața ochilor într-o coloană strălucitoare. Totul era convențional, privit dintr-o perspectivă mai largă. Operațiunile de întreținere se mențineau la un nivel satisfăcător. Regulile de reproducere impuse de Autarh și omologii lui din alte sate erau respectate, iar amestecul genetic era rezonabil.

Situația era stabilă. Dar în satul lui Diluc numai Autarhul era liber.

Visul lui Andres, nefiresc de naiv pentru ea, despre comunități respectuoase, autoguvernându-se prin consens, abia dacă supraviețuise morții lui Diluc. În toate satele persoanele cu caractere puternice preluaseră rapid controlul, și în majoritatea cazurilor se instalaseră pe sine și familiile lor drept conducători ereditari. Andres bombănise când aflate, dar sistemul social era evident unul stabil, iar în cele din urmă Bătrânii, în mod subtil, împrumutau Autarhilor propria lor autoritate mistică.

Însă Autarhii se îndepărtau încet de popoarele lor.

Unii „pasageri” se dovediseră întotdeauna mai longevivi decât ceilalți. Se părea că modificările Qax în genomul Faraonilor se transmisese într-adevăr generațiilor următoare, chiar dacă imperfect, și acel complex de gene, o tendință către longevitate, își făcea simțită prezența. Autarhii își căutau parteneri provenind din familii care arătau astfel de tendințe.

Așadar, în timp, Autarhii și urmașii lor aveau să îmbătrânească mai încet decât pasagerii supuși lor.

Era vorba doar de selecție naturală, argumentase Andres. Oamenii întotdeauna își foloseau puterea pentru ca genele lor să fie favorizate. În mod tradițional, făceai tot posibilul să ai cât mai mulți urmași. Dar dacă erai Autarh, în spațiul închis al Navei, ce era de făcut? Evident nu era loc pentru un rol de prinți, bastarzi sau legitimi. În plus, regulile de sănătate genetică ale Bătrânilor nu permiteau așa ceva. Așadar autarhii căutau să-și domine supușii prin propriile lor vieți îndelungate, nu prin numărul urmașilor.

Andres părea să găsească acest lucru oarecum interesant din punct de vedere intelectual. Rusei se întrebă ce avea să se întâmple dacă situația continua.

Permise conștiinței să se întoarcă la trupul lui. Când își reveni, o descoperi pe Andres privindu-l, așa cum făcea de multe ori.

– Deci tu crezi că ar trebui să schimbăm lucrurile.

– Trebuie să facem ceva cu Autarhii. Rusei, unii dintre ei sunt niște indivizi duri, și își închipuie că sunt încă și mai duri. Dacă încep să creadă că noi suntem slabi, de exemplu, dacă dormim trei zile înainte de a da un răspuns la o întrebare simplă...

– Înțeleg. Nu le putem permite pasagerilor să ne vadă.

Oftă, iritat.

– Dar cum altfel putem face? Să împărțim sentințe prin voci lipsite de trup n-o să meargă. Dacă nu ne văd, vor uita curând cine suntem.

Curând în limbajul Bătrânilor însemna o generație sau două.

– Corect, admise ea. Deci trebuie să ne personificăm autoritatea. Ce zici de asta?

Gesticula slab, și deasupra capului ei se formă o imagine în Virtual.

Îl reprezenta pe Rusei. Acolo era un bărbat tânăr, cu brațele cufundate până la coate într-un banc de nanohrană, lucrând ca să facă Nava sigură pentru lunga călătorie. Apoi era un Bătrân mai tânăr, complet chel, împărțind sfaturi pasagerilor recunoscători. Existau chiar și imagini cu el din zilele de demult, dinainte de lansare, imagini cu el alături de o Lora zâmbitoare.

– Unde le-ai găsit?

Ea pufni.

– În jurnalul Navei. În propria ta arhivă. Haide, Rusei, după atâta timp nu prea mai avem secrete unul față de celălalt! Oricum, drăguță fată.

– Da. Cum intenționezi să le folosești?

– O să le arătăm pasagerilor. Te vom prezenta în cea mai bună lumină, Rusei, în culmea puterii, mergând pe aceleași coridoare cu ei, ca ființă umană, însă *mai mult* decât umană. Asta vrem: implicarea în viețile lor mărunte, empatie, dar și respect. Vom da un chip vocii tale.

El închise ochii. Desigur, avea sens, logica lui Andres era neîndurătoare, dar întotdeauna validă.

– Dar de ce eu? Ar fi mai bine dacă amândoi...

– N-ar fi înțelept. N-aș vrea să mă vadă murind.

Îi luă ceva timp până să înțeleagă că Andres, prima dintre Faraoni, ceda. Rusei găsi asta de neconceput: moartea ei ar fi însemnat prăbușirea unui stâlp al universului.

– Dar nu o să mai vezi destinația, spuse el morocănos, ca și cum ea ar fi făcut o alegere greșită.

– Nu, admise ea răgușit. Dar *Mayflower* va ajunge acolo! Privește în jur. Nava funcționează perfect. Societatea proiectată de noi e stabilă și-și îndeplinește misiunea de a păstra liniile de sânge. Iar *tu*, tu vei fi întotdeauna cel mai inteligent dintre toți. Tu vei vedea totul. E suficient pentru mine.

Era adevărat, presupuse Rusei. Scopul ei fusese împlinit, Nava și echipajul său funcționau exact așa cum visase Andres întotdeauna. Dar se scurseseră numai două sute cinci-

zeci de ani, numai *jumătate dintr-o sutime* a înspăimântătorului deșert de timp pe care trebuiau să-l traverseze ca să ajungă la Canis Major, iar acum, după câte se părea, avea să facă restul călătoriei singur.

– Nu, nu ești singur. Întotdeauna vei avea Nava...

Da, Nava, tovarășul lui fidel. Deodată tânji să scape de nefârșitele complicații ale umanității și să se cufunde în imensul său calm tehnologic. Se lăsă pe spate în Canapea și permise minții să-i colinde prin inelul aglomerat al fuzelajului, prin trupurile statoreactoarelor pulsânde și prin aripile gravitaționale subțiri, în spatele cărora naviga Nava.

Privi în urmă. Nava acoperise numai o fracțiune din epopeea sa, dar urca deja deasupra planului galactic, iar Miezul, inima densă a galaxiei, se ridica precum un soare dintre dărele de praf ale brațelor sale spirale. Era o imagine uluitoare, reconfortantă.

Când reveni din visele sale intergalactice, Andres dispăruse, Canapeaua ei era dezmembrată pentru recuperarea pieselor de schimb, și trupul mutat în cuvele de reciclare.

Rusei fu trezit din somnul lung de fața unui băiat, o față schimonosită de furie, îndreptată asupra *lui*.

În adâncul sufletului, Rusei întrevăzuse apropierea revoltei. Existaseră toate semnele: deteriorarea structurilor sociale ale pasagerilor, acumularea tensiunilor. Era de neevitat.

Dar fusese atât de greu pentru el să dea atenție vieților scurte ale pasagerilor, limbajului și obiceiurilor de neînțeles, preocupărilor minore și ciorovăielilor. La urma urmelor, Hilin era un băiat care făcea parte din a patruzeci și cincea generație de la lansare: *patruzeci și cinci de generații*, pe Lethe, aproape o mie de ani...

Însă faptele băiatului îl siliră să-și îndrepte atenția asupra lor.

Hilin avea șaisprezece ani când începuse totul. Se născuse în satul-coridor al lui Diluc.

Deja Autarhii din diferite sate se căsătoriseră între ei pentru a forma o rețea perfectă de putere. Trăiau în medie de două ori mai mult decât supușii lor și instituiseră monopol asupra rezervelor de apă ale Navei. Un imperiu al apei condus de gerontocrați: controlul era absolut.

Hilin nu făcea parte din neamul Autarhilor locali, familia lui era săracă și lipsită de putere, ca toți supușii. Dar păreau să-și accepte soarta. Pe când se juca pe coridoarele ale căror podele de polimeri fuseseră tocite de generații întregi de pași, Hilin ieșise în evidență ca un copil vesel, isteț. Când era mic, părea maleabil, alăturându-se cu voioșie frecării pereților atunci când îi venea rândul și acceptând loviturile profesoriilor, când punea întrebări imprudente.

Avusese întotdeauna o fascinație bizară față de personalitatea lui Rusei - sau mai degrabă față de prezența semi-mitică portretizată pentru săteni de ecranele ciclice Virtual. Hilin absorbise povestea nobilului Bătrân care fusese forțat să aleagă între o viață în slujba unei nesfârșite datorii și iubita lui Lora, un model nemuritor pentru cei pe care îi conducea.

Pe măsură ce creștea, educația lui Hilin înflorea. La paisprezece ani fusese inclus într-o castă a elitei. Întrucât standardele intelectuale erau în declin, literatura fusese abandonată, și aceși gânditori călugări păstrau acum în amintire orice aspect semnificativ privind funcționarea Navei și propria lor societate. Acest proiect vital începea la paisprezece ani și nu era de așteptat să se încheie decât pe la vreo cincizeci de ani, când o nouă generație era gata să preia ștafeta.

Rusei îi numea sec pe acești gânditori răbdători Druizi: nu era interesat de numele pe care și le dădeau pasagerii, care oricum aveau să se schimbe în clipirea unei generații. Aprobase această practică atunci când apăruse. Toată această memorizare infinită era un mod minunat de utilizare a unor vieți fără sens și stabilea o bază de putere care să rivalizeze cu Autarhii.

Din nou Hilin se remarcă, și obține o recunoaștere druidică după alta. Nici chiar relația toridă cu Sale, o fată dintr-un sat învecinat, nu-l sustrase de la studii.

Când veni timpul, cuplul ceru familiilor acceptul să plece pentru a întemeia o familie, și acesta le fu acordat. Se duseră la Autarh pentru permisiunea de a avea copii. Spre bucuria lor, se dovediră suficient de potriviți genetic, conform hărților păstrate în încăpătoarea memorie a Druizilor, și li se permise și acest lucru.

Dar cu toate acestea Druizii interzisera căsătoria.

Hilin află îngrozit că era din cauza rezultatului ultimei evaluări druidice, un test general de inteligență și potențial. Eșuase nu pentru că scorul său ar fi fost prea slab, ci prea *bun*.

Cugetând, Rusei înțelese. Eliminarea eugenică a slăbiciunilor fusese în general aplicată cu înțelepciune. Dar duopolul Autarhi-Druizi încerca eliminarea celor prea inteligenți, curioși, a oricui s-ar fi putut dovedi rebel. Rusei ar fi curmat această practică, dacă ar fi observat-o. Dacă ar fi continuat, populația pasagerilor ar fi devenit pasivă, apatică, ușor de manipulat de către Autarhi și Druizi, dar nefolositoare pentru scopurile mai largi ale misiunii.

Pentru Hilin era prea târziu. I se interzisese să o mai vadă vreodată pe Sale. Iar slujbașii Autarhilor îi spuseră că ordinul îl dăduse însuși Bătrânul, adică Rusei, care visa fără să știe nimic.

Hilin petrecu ore lungi în anexa ca un altar, unde Virtualul lui Rusei era rulat neîncetat. Încercă să înțeleagă. Își spuse că înțelepciunea Bătrânului o depășea pe a sa, despărțirea trebuie să fi fost soluția optimă, indiferent câtă durere îi provoca, încercă să-și găsească alinare în faptul că vedea o paralelă între propria lui poveste de dragoste condamnată și cea a lui Rusei și a pierdutei sale Lora. Dar înțelegerea nu venea, iar uluirea și suferința se transformară curând în resentiment. Și furie.

În disperarea sa, încercă să distrugă altarul.

Drept pedeapsă, Autarhul îl închise într-o celulă timp de două zile. Hilin ieși din arest aparent supus, dar gata să explodeze în interior. Din nou Rusei se autocritică, fiindcă nu văzuse pericolele implicate de o astfel de situație.

Dar acum îi era greu să vadă indiferent ce.

Sistemul său nervos central se deteriora lent, după cum îl informa Canapeaua. Își putea încă mișca brațele și picioarele - cu un cadru, putea chiar să meargă -, dar nu simțea nici o senzație în picioare, nimic altceva decât o durere vagă în vârful degetelor, întrucât și durerile, și bucuriile se diminuau, simțea că se eliberează de sub puterea timpului. Când ieșea la suprafață în lumea lucidă, era șocat să descopere că trecuse un an ca o zi, de parcă percepția lui temporară urma o scală logaritmică.

Pe măsură ce se detașa progresiv de lumea fizică, mintea lui suferea propria reconstrucție. După o mie de ani, amintirile sale, în special cele mai profunde, mai dragi dintre toate, erau, ca și podelele Navei, tocite de prea multă utilizare; nu mai știa sigur dacă își *amintea* sau îi rămăseseră numai amintiri ale unor amintiri.

Dacă se lăsa dus în voia soartei, atât în privința prezentului, cât și a trecutului, atunci ce era el? Mai era om? Cu siguranță ultima serie de pasageri însemnase mai puțin decât nimic pentru el: fiecare dintre ei era construit din atomii și moleculele strămoșilor, recirculate prin sistemele Navei de patruzeci sau mai multe ori, amestecate și reamestecate în combinații lipsite de sens. Nu puteau ajunge cu nici un chip la inima lui.

Cel puțin așa credea, până când Hilin i-o arată pe fată.

Stăteau amândoi în fața altarului Virtual al lui Rusei, unde credeau ei că sălășluiește conștiința Bătrânului. Încercând să se adapteze scalei lui temporale, rămaseră acolo ore în șir, nemișcați. Hilin avea o expresie supărată, marcată de furie și hotărâre. Ea însă era calmă.

În cele din urmă, atenția evazivă a lui Rusei fu atrasă de ceva familiar. Era vorba de fată. Mai înaltă decât majoritatea pasagerilor, palidă, cu oase delicate. Iar ochii ei erau mari, întunecați, cumva absenți, cu toate că privea la sistemele nevăzute de înregistrare.

Lora.

Era imposibil, desigur! Cum să se poată? Lora nu avusese rude pe Navă. Însă Rusei, pe jumătate visând, scufundat în amintiri, nu-și putea lua ochii de la ea.

Așa cum plănuiuse și Hilin.

Răscoala cuprinse toată Nava. În toate satele, Autarhii și familiile lor fură dați afară din cabinele-palat. După ce timp de secole își conduseseră turmele cu vieți scurte, erau total nepregătiți, și puțini opuseră rezistență, nici măcar nu puteau concepe că o astfel de revoltă ar fi posibilă. Foștii conducătorii și copiii lor ciudați, bogat îmbrăcați, fură îngrămădiți în masă în cea mai mare încăpere de pe Navă, amfiteatrul răsturnat unde cu mult timp în urmă Rusei îndurase lansarea de pe Port Sol.

Revolta fusese plănuită centralizat, coordonată cu atenție, executată meticulos. În ciuda a generații întregi de reproducere selectivă pentru a se elimina inițiativa și inventivitatea, pasagerii nu mai semănau acum cu o turmă de oi, iar în Hilin descoperiseră un general. Totul se terminase înainte ca atenția Bătrânului să se îndepărteze de la fată, înainte să fi observat măcar.

Hilin, regele coridoarelor, stătea în fața altarului Bătrânului. Dădu la o parte fața fetei, cea care semăna cu Lora. Fusese o mască, doar o mască. Rusei înțelese rușinat că băiatul manipulasă emoțiile ființei a cărei vârstă trecea de un mileniu.

Cu o măciucă însângерată în mâini, Hilin își striga sfidarea față de zeul său nemuritor. Sistemele Mănăstirii traduceau din limba băiatului, destul de diferită de a lui Rusei, după zece veacuri.

– Tu ai permis să se întâmple așa ceva, ți-a el. Tu ai permis Autarhilor să trăiască pe spinarea noastră ca niște *intraductibil - paraziți corporali*?. Pentru ei am spălat punțile cu sângele nostru, în timp ce luau apa de la gura copiilor noștri. Iar tu, tu *intraductibil - o obscenitate*? ai permis să se întâmple asta. Și știi de ce?

Hilin păși mai aproape de altar, și chipul lui se contura în fața ochilor lui Rusei.

– Pentru că tu nu existi. Nu te-a mai văzut nimeni de secole întregi. Dacă te-au văzut vreodată! Ești o minciună, pusă la cale de Autarhi, ca să ne țină la locurile noastre, asta ești.

Ei bine, noi nu mai credem în tine și în nici unul dintre acele [*intraductibil - fecale*?]. I-am alungat pe Autarhi. Suntem liberi!

Și chiar erau „liberi”. Hilin și adepții lui jefuiau apartamentele Autarhilor, se îndopară cu mâncarea și apa acumulată de aceștia, se culcară unii cu alții, într-o sfidare voioasă a interdicțiilor pe motive de sănătate genetică. Și nici un panou de pe punte nu mai fu curățat.

După trei zile, întrucât haosul nu dădea vreun semn că s-ar potoli, Rusei își dădu seama că era cea mai serioasă criză din lunga istorie a Navei. Trebuia să acționeze. Îi mai luă încă trei zile să se pregătească de spectacol, trei zile ocupate aproape în totalitate cu lupta împotriva protocoalelor prohibitive ale echipamentului său medical.

Apoi porunci ușii Mănăstirii să se deschidă, pentru prima dată după secole. Era efectiv înțepenită, sudată la locul ei. În cele din urmă, cedă cu un pocnet răsunător, făcându-i apariția și mai spectaculoasă decât plănuse.

Dar în jur nu era nimeni care să fie martor la încarnarea lui, decât un băiețel nu mai mare de cinci ani. Cu degetul înfipt ferm într-o nară și ochii rotunzi de surpriză, copilul semăna izbitor cu Tomi, băiatul lui Diluc, mort demult și depus în bancurile de reciclare.

Rusei stătea în picioare, sprijinit de servomecanisme, agățându-se vitejește de un cadru. Încercă să-i zâmbească băiatului, dar nu-și putea simți fața și nu știu dacă reuși.

– Adu-mi-i pe șefii Druizi, spuse, și traducerea șuieră în aer în jurul lui.

Copilul țipă și o rupse la fugă.

Druizii ingenuncheară înaintea lui, acoperindu-și fețele. Se plimbă cu multă grijă printre ei, permițându-le să-i atingă roba.

Voia să fie sigur că îi acceptau existența reală, că simțeau în el mirosul prăfuit al secolelor. Poate că în inimile lor acești călugări filozofi, ca și Hilin, nu crezuseră niciodată cu adevărat în existența Bătrânului. Ei bine, acum mesia se încarnase printre ei.

Dar el îi vedea ca printr-o lentilă fisurată, auzea puțin, simțea chiar și mai puțin, nu avea miros sau gust. Ca și cum ar fi umblat îmbrăcat în costum spațial, se gândi.

Cu toate acestea era un zeu mâniat. Regulile vieții la bordul Navei fuseseră încălcate, tună el. Și asta nu înseamnă numai mizeria recentă. Nu trebuie să mai existe imperii ale apei, și nici imperii ale cunoștințelor. Druizii trebuiau să se asigure că *fiecare* copil cunoștea regulile de bază ale întreținerii navei și ale reproducerii sănătoase din punct de vedere genetic.

Porunci ca Autarhilor să nu li se redea pozițiile puternice. În schimb, pe parcursul acestei generații guvernarea trebuia asigurată de un Druid - alese la întâmplare o femeie care părea îngrozită. Atâta timp cât ea conducea cu înțelepciune și corect, va avea sprijinul Bătrânului. La moartea ei oamenii aveau să aleagă un succesor, care nu putea să aibă față de ea un grad de rudenie mai apropiat de văr de gradul doi.

Totuși, foștii autarhi și neamurile lor aveau să fie cruțați. Urmau să fie închiși permanent în închisoarea-amfiteatru, cu provizii care să-i țină în viață. Rusei credea că ei și bizarii lor copii care creșteau lent se vor stinge. În decursul unei gene-

rații, adică doar o clipă, acea problemă va dispărea. Își făcuse partea lui de crimă, se gândi.

Apoi oftă. Mai avea de înfruntat cel mai rău lucru.

– Aduceți-mi-l pe Hilin, porunci.

Îl târără înăuntru pe regele coridoarelor, legat cu fâșii de pânză. Rusei văzu că fusese atacat, fața îi era lovită și un braț părea fracturat. Liderul de altădată era deja pedepsit pentru blasfemia lui, de cei care așteptau favorurile Bătrânului. Dar Hilin îl înfruntă pe Rusei sfidător, forța și inteligența citindu-i-se pe chip.

Inima rănită a lui Rusei simți încă puțină durere, căci forța și inteligența erau ultimele caracteristici de dorit la un pasager.

Bineînțeles, Hilin trebuia să moară. Corpul său mutilat trebuia expus înaintea altarului Bătrânului, ca avertisment pentru generațiile viitoare. Dar Rusei nu avu curajul să privească, își aminti de bărbatul în costum albastru-electric: întotdeauna fusese un laș, își zise în sinea lui.

Întorcându-se în Mănăstire, mai privi o dată în urmă.

– Și curățați mizeria asta nenorocită.

Știa că va dura mult, chiar și la scala lui temporală, înainte să reușească să uite sfidarea plină de dispreț de pe chipul tânăr al lui Hilin. Dar tânărul dispăruse în beznă, la fel ca toți strămoșii lui pasageri, și curând frații, nepoții și nepoatele și toți cei care semănau cât de cât cu el aveau să dispară de asemenea, să se ducă toți în adâncurile puțurilor timpului, numai Rusei urma să rămână în viață ca să-și aducă aminte de revoltă.

Rusei nu mai avea să părăsească niciodată Mănăstirea.

La ceva timp după aceea, izbucni o epidemie decimantă.

Apăru din cauza unei combinații de factori: o creștere treptată și nemonitorizată a substanțelor iritante și alergene în mediul Navei și manifestarea subită a unui virus latent, într-o populație deja slăbită. Era un accident multiplu, impo-

sibil de prevăzut de Faraonii care proiectaseră Nava, cu toată ingeniozitatea lor. Dar în decursul timpului - mai mult de cinci mii de ani - astfel de evenimente erau inevitabile.

Numărul populației supraviețuitoare scăzu aproape de pragul viabilității. Câteva zeci de ani Rusei fu silit să intervină, prin porunci tunătoare, ca să se asigure că Nava era menținută la un nivel minim de funcționare și că protocoalele de sănătate genetică erau respectate și reproducerea organizată cu și mai multă grijă ca de obicei.

Însă numărul scăzut al membrilor aduse și beneficii. Sistemele Navei produceau acum un surplus de provizii și nu mai existau condiții pentru formarea unor imperii ale apei. Rusei luă în considerare, în felul lui glacial, stabilirea unei populații finale la un nivel mai scăzut decât înainte.

Îl intriga faptul că izbucnirea epidemiei oglindea restructurarea propriilor sale procese mentale. Treburile de zi cu zi ale Navei și flecăreala generațiilor de pasageri abia dacă îl mai distrăgea acum. În schimb, deveni conștient de pulsațiile mai lente, de ritmurile mai profunde de dincolo de orizontul percepției pasagerilor. Îl fascina să urmărească rotația de milioane de ani a galaxiei, a cărei față sclipitoare continua să se deschidă deasupra Navei în zbor.

Și simțul pericolului i se modifică. Analiza nesfârșită a sistemelor scoase la iveală aspecte obscure ale defecțiunilor: anumite combinații de parametri care puteau întrerupe softurile de administrație, avarii interdependente ale nano-mașinilor, care încă mai lucrau la materialul exterior și interior al Navei. Astfel de defecțiuni erau puțin probabile, estimează că putea surveni o avarie semnificativă aproximativ o dată la fiecare zece mii de ani. Pe Pământ, civilizații întregi se ridicaseră și decăzuseră cu o promptitudine mai mare. Dar *el* trebuia să fie pregătit pentru astfel de lucruri, să organizeze apărarea și strategiile de recuperare. La urma urmelor, o epidemie nu era decât un astfel de eveniment cu risc scăzut, dar treptat se ajunsese și la așa ceva.

Între timp, comportamentul pasagerilor se adaptă la propria lor scală temporală.

Cam la fiecare zece ani locuitorii satului-coridor al lui Diluc se apropiau de altarul Bătrânului, unde încă mai pâlpâiau imaginile virtuale. Unul dintre ei se îmbrăca într-o robă lungă și mergea cu ajutorul unui cadru cu o încetineală exagerată, în timp ce ceilalți se prosternau. Apoi se repezeau asupra unui manechin și îl sfășiau în bucăți. Rusei urmărise astfel de manifestări de mai multe ori, înainte să-și dea seama ce se petrecea: era, bineînțeles, o reprezentare rituală a ultimei sale apariții. Câteodată teatrul culmina cu uciderea unui om viu, ceea ce ei își imaginau că le cerea el. Când apărură asemenea generații sălbatice, Rusei își feri ochii reci.

În satul în care se născuse nefericita iubită a lui Hilin, Sale, pasagerii locali încercau o altă tactică pentru a-i câștiga favorurile. Probabil era un alt rezultat al faptelor istețe ale lui Hilin, sau poate fusese dintotdeauna ceva inerent.

Fete, fete înalte și suple cu ochi întunecați și absenți: pe măsură ce generațiile se scurgeau, părea că tot mai multe alergau pe coridoare privind la băieții musculoși care frecau pereții sau legănând copii pe genunchi. Era ca niște versiuni de desen animat ale Lorei: Lore înalte sau scunde, Lore slabe sau grase, Lore fericite și triste.

Era vorba de reproducere selectivă, chiar dacă probabil inconștientă, oamenii încercând să se transforme în replici ale imaginilor din Virtual. Făceau apel direct la inima lui înghețată: dacă Bătrânul o iubea atât de mult pe această femeie, atunci era bine să alegi o soție care să semene cu ea, fie și numai puțin, și să speri că vei avea fiice cu înfățișare de elf, atrăgându-ți astfel favorurile.

Rusei era în același timp emoționat și înspăimântat. Puteau face ce vor, își spusese, atâta timp cât treburile mergeau bine.

De cealaltă parte a baricadei pe care o ridicase, autarhii și familiile lor longevive nu se stinseseră, așa cum sperase Rusei. Continuau să trăiască. Și cu toate că se împerecheau

cumplit de mult între ei, viețile lor se prelungeau din ce în ce mai mult.

Din punctul de vedere al eredității lor avea logică, se gândi, în compartimentul lor închis, pur și simplu nu era loc pentru extinderea populației. Așa că cea mai mare șansă a genelor de a se propaga în viitor, unicul lor obiectiv dintotdeauna, era prelungirea vieților purtătorilor. Adulții trăiau secole întregi, iar pentru puținii copii născuți, copilăria dura zeci de ani. Rusei considera aceste creaturi, cu ochi lipsiți de expresie și chipuri zbârcite de copii, ciudat de înfiorătoare. Pe de altă parte, nu era în stare să-i ucidă. Poate că vedea în ei o imagine distorsionată a lui însuși.

Exista un lucru constant pretutindeni pe Navă. De ambele părți ale barierei era evident că pasagerii deveneau din ce în ce mai proști.

De teamă ca soarta lui Hilin să nu se repete, potențialii parteneri erau respinși la cel mai mic semn de inteligență superioară mediei. Pe măsură ce generațiile treceau, era limpede că stupiditatea pasagerilor creștea. Mediul Autarhilor era chiar și mai puțin stimulant decât al verilor de pe restul Navei, și în ciuda ciclului lor lent de schimbare a generațiilor inteligența inutilă era exclusă cu și mai mare râvnă, poate din simplă plictiseală.

Oricum, pasagerii de pe Navă o păstrau în stare de funcționare, și în relațiile lor de o brutalitate progresivă urmau cu scrupulozitate cerințele sănătății genetice. Situația îl nedumerea pe Rusei: cu siguranță deja nu mai înțelegeau cu adevărat *de ce* făceau aceste lucruri.

Dar observă că atunci când venea vorba de atragerea unui partener, cei mai viguroși curățitori de punți și cei care își refuzau verii ieșeau în evidență. Avea o logică: la urma urmelor, predilecția de a satisface realitatea incontestabilă a Bătrânului reprezenta o caracteristică a supraviețuirii, în consecință merita să o etalezi, dacă o aveai, și merita s-o păstrezi în moștenirea copiilor tăi.

Alungă astfel de observații și cugetări. Până acum, în interiorul Navei nu se petrecuse nimic la fel de interesant ca afară.

Era conectat minuțios la întreaga Navă, echipamentul său electromagnetic și de alte feluri luând locul simțurilor lui biologice stinse. Naviga cu ajutorul lor prin golul intergalactic, simțind gădilătura particulelor de materie întunecată pe măsură ce alunecau în măruntaiele Navei, simțind mângâierea subtilă a câmpurilor electromagnetice. Spațiul dintre galaxii era mult mai interesant decât își imaginase vreodată. Nu era deloc un vid. Văzu că exista o structură, o țesătură complexă de materie întunecată, care împânzea universul, o țesătură în care galaxiile erau prinse ca muștele într-o pânză de păianjen. Învăță să urmeze curenții și recifele de materie întunecată pe care pântecul gravitațional al Navei le devora cu lăcomie.

Atunci era singur cu galaxiile și cu propria sa minte.

O dată, doar o dată, pe când plutea în întuneric, auzi un semnal ciudat. Era rece și limpede, ca un sunet de trompetă, departe în noaptea ecourilor intergalactice. Nu avea nimic uman.

Ascultă timp de o mie de ani. Nu-l mai auzi niciodată.

Andres veni la el.

– Lasă-mă-n pace, vrăjitoare bătrână și sâcâitoare, mormăi el.

– Crede-mă, și eu aș vrea, răspunse Andres cu însuflețire. Dar avem o problemă, Rusei. Iar tu trebuie să ieși din neno-rocita ta de carapace și să o rezolvi.

Îi putea vedea fața cu claritate, acea piele netezită de trece-rea timpului și lipsită de expresie. Restul trupului ei era în ceață, abia sugerat. Bineînțeles, nu conta.

– Ce fel de problemă?

– Cu pasagerii. Ce altceva? Numai ei sunt importanți. Trebuie să arunci o privire.

– Nu vreau. E dureros.

– Știu că e dureros. Dar e de datoria ta.

Datorie? Vorbise ea sau el? Era treaz sau visa? Cu timpul, totul se încetoșa, toate domeniile, toate delimitările.

Desigur, acum se găsea mult dincolo de biologic. Decăderea sistemului său nervos central ajunsese atât de departe, încât nu mai era sigur dacă îi returna vreun semnal în miezul pietrificat al creierului său. Numai tehnologia îl mai ținea în viață. Cu timpul, Nava își infiltrasse tratamentele și dispozitivele tot mai adânc în coaja care fusese corpul lui. Ca și cum ar fi devenit încă unul dintre sistemele Navei, cel de reciclare al aerului sau de purificare a apei, la fel de bătrân și de greoi, având nevoie de tot atâta îngrijire infinită și iubitoare.

Chiar și zidurile conștiinței sale se erodau. Se gândea la mintea sa ca la o sală întunecată, plină de siluete fugare, ca niște sculpturi plutind în gravitație zero. Acestea erau amintirile lui - sau poate amintirile amintirilor, reciclate, reiterate, editate și procesate.

Iar *el* se afla acolo, un punct conștient care zbura și aluneca între recifele mișcătoare ale memoriei. Uneori, pe când naviga prin vidul abstract, eliberat de amintiri sau de anticipări, cu adevărat eliberat de orice gând conștient, în afara unui primitiv sentiment de *sine*, se simțea straniu de liber - ușor, lipsit de poveri, chiar tânăr din nou. Dar atunci când acest punct inocent se prindea în țesătura întunecată a recifului memoriei, vinovăția se întorcea, o rușine adâncă și mocirloasă, ale cărei origini pe jumătate le uitase, și a cărei soluționare nici nu și-o mai putea imagina.

Însă nu era singur în această stare de vigilență cavernoasă. Uneori, voci strigau din beznă. Alteori, apăreau chiar și chipuri, cu trăsăturile îmblânzite, cu vârste nedeterminate. Erau Diluc, fratele lui, sau Andres, sau Ruul, Selur, sau unul dintre ceilalți. Știa că toți muriseră demult, în afară de el, care continua să trăiască. Avea o vagă amintire despre crearea unora dintre aceste persoane în Virtual, ca terapie pentru sine însuși sau ca metode prin care Nava să-i atragă atenția - pe Lethe, chiar și pentru a avea o companie. Dar deja nu mai

era sigur de ceea ce era Virtual și ceea ce era vis, o fantezie schizoidă a minții sale subrezite.

Oricum, Lora nu se afla niciodată acolo.

Iar Andres, Faraonul împietrit care devenise companionul său cel mai de durată, era vizitatorul cel mai insistent.

– Nimeni n-a spus vreodată că va fi ușor, Rusei.

– Ai mai spus asta și înainte.

– Da. Și o să continuu să spun până ajungem pe Canis Major.

– Canis Major?...

Destinația. O uitase iarăși, uitase chiar că ar putea exista un sfârșit pentru toate, și numai ca posibilitate teoretică. Dacă se gândea la lucruri cum ar fi un început și un sfârșit devenea conștient de scurgerea timpului, ceea ce reprezenta întotdeauna o greșeală.

Cat de mult? Răspunsul îi veni ca o șoaptă. În cifre rotunde? Au trecut douăzeci de mii de ani. Au mai rămas vreo cinci mii. Douăzeci de mii de ani. Era ridicol, bineînțeles.

– Rusei! se răsti Andres. Trebuie să te concentrezi.

– Nici măcar nu ești Andres, bombăni el.

Gura ei se rotunji într-o parodie a groazei.

– O, nu! Ce dezastru existențial. Adună-te, Rus!

Șovăitor, își adună atenția împrăștiată, și trimise ochiul Virtual departe în corpul Navei. Era vag conștient de Andres alături de el, ca o fantomă pe umărul său.

Găsi locul pe care încă îl mai numea satul lui Diluc. Structura coridoarelor și cabinelor nu se modificase, bineînțeles, era imposibil. Dar până și structurile mobile, care odinioară erau modificate la fiecare generație, rămăseseră nemișcate de ultima dată de când trecuse pe acolo. Oamenii nu mai construiau.

Hoinări prin înșiruirea de încăperi care fusese cândva casa lui Diluc. Nu mai exista mobilă. Culcușurile se înghesuiau prin colțurile camerelor, printre grămezi dezordonate de haine și resturi de polimeri. Îi văzuse pe pasageri luând hainele

standard fabricate pe Navă și sfâșiindu-le imediat cu mâinile și cu dinții ca să-și încropească paturile grosolane. Duhnea puternic a urină și fecale, a sânge și lapte, sudoare și sex, biologia umană de bază. Dar echipajul rămânea scrupulos de curat. La fiecare câteva zile toate erau măturate și aruncate în recipientele de reciclare.

Așa trăiau oamenii acum.

Afară, pereții și despărțiturile erau curate, strălucitoare și sterile, la fel orice altă suprafață pe care o putea vedea, podele sau tavan. Unul dintre pereții despărțitori fusese frecat până se tocise iar lumina pătrundea prin el: după alte câteva generații avea să se spargă de tot, se gândi. Echipajul continua să-și îndeplinească sarcinile de bază. Acest lucru se păstrase, pe când tot restul dispăruse.

Dar pasagerii de ultimă generație nu îngrijeau Nava așa cum o făceau cei de pe vremea lui. O făceau din motive mai profunde.

Presiunea selecției, când se întreceau să-și facă treburile cât mai bine pentru a-și atrage parteneri, reușise de-a lungul timpului să formeze populația. Deja, după cum înțeluse el, întrețineau sistemele Navei așa cum pe vremuri dansau albinele, cerbii aveau coarne și păunii își desfășurau cozile inutile: *o făceau pentru sex*, pentru șansa de a procrea. Pe măsură de mintea regresa, se gândi Rusei, biologia prelua controlul.

Atâta timp cât își vedeau în primul rând de treabă, lui Rusei nu-i păsa. În plus, metoda dădea rezultate. Motoarele sexualității păreau foarte eficiente în adaptarea comportamentului la precizia necesară pentru păstrarea în stare de funcționare a sistemelor Navei: un grilaj de ventilator putea fi montat în tavan cu sau fără etalarea unei parade, dar operațiunea trebuia făcută *perfect* corect pentru a impresiona sexul opus, chiar fără a înțelege rostul manevrei. Aceasta trebuia executată corespunzător, deși inteligența dispăruse.

Auzi un plâns, nu foarte departe.

Își lăsă ochiul virtual să urmărească plânsetul, deplasându-se pe coridor. Trecu de un colț și dădu peste săteni.

Erau vreo douăzeci și cinci, adulți și copii. Bineînțeles, toți dezbrăcați, nimeni nu mai purta haine de milenii întregi. Unii dintre ei aveau copii mici în brațe și în spate. Chirciți, se adunau pe coridor în jurul unui personaj central, femeia care plângea. Înconjurată de spinări dezgolite și membre strânse, legăna ceva în brațe, niște rămășițe însângerate. Ceilalți întindeau mâinile și o mângâiau pe spate și pe cap. Rusei văzu că plângeau și unii dintre ei. Andres zise sec:

– Empatia lor este evidentă.

– Da. Și-au pierdut atât de mult din toate celelalte, dar nu și asta...

Deodată întoarseră capetele, toți, cu excepția femeii în lacrimi, fețele rotindu-se ca niște antene. Ceva îi deranjase - poate mica dronă plutitoare care reprezenta manifestarea fizică a lui Rusei. Aveau sprâncenele lăsate, dar chipurile erau încă umane, cu nasuri drepte și bărbii delicate. Semăna cu un răzor de flori de fețe, gândi Rusei, îndreptate în sus, spre lumina lui. Aveau ochii larg deschiși și buzele desfăcute în rictusuri de teamă.

Și absolut toți semănau cu Lora, mai mult sau mai puțin, cu acele chipuri delicate, de elfi, chiar cu ceva din ochii ei absenți. Desigur, era adevărat: filtrul orb al selecției naturale, operând de generații asupra acestor ființe nefericite, hotărâse de mult că mintea nu mai era necesară, și că a arăta *astfel* ar putea înmuia inima creaturii zbârcite care conducea lumea.

Tabloul straniu al fețelor-Lora îndreptate în sus dură doar o secundă. Apoi pasagerii o rupseră la fugă. Se scurseră pe coridor, alergând, mergând de-a bușilea, sărind spre pereți și tavan.

Andres mârâi:

– Aș putea jura că seamănă din ce în ce mai mult cu niște cimpanzei, cu fiecare generație.

În câteva secunde dispăruseră toți, în afară de femeia care plângea.

Rusei îi dădu voie ochiului Virtual să înainteze spre femeie. Se mișcă prudent, nedorind s-o alarmeze. Era tânără - douăzeci, douăzeci și unu de ani? Devenea din ce în ce mai dificil să-ți dai seama de vârsta pasagerilor, păreau să ajungă la pubertate din ce în ce mai târziu cu fiecare generație. Era limpede că fata ajunsese la maturitate, de fapt născuse, și încă recent: avea abdomenul moale, sânii grei de lapte. Dar pieptul ei era pătat de sânge, un stacojiu șocant de strident pe fundalul tern, uzat al coridorului. Iar ceea ce legăna în brațe nu era un copil.

– Pe Lethe, făcu Rusei. *E o mână.* O mână de copil. Cred că-mi vine să vomit.

– Nu mai este posibil. Uită-te mai de aproape..

O bucată albă de os ieșea din masa însângerată de carne. Mâna fusese retezată de la încheietură. Două degete fuseseră aproape jupuite de piele, mușchi și ligamente, lăsând să se vadă numai oasele mici.

– Încheietura asta, spuse Andres fără milă, a fost mușcată. Cu *dinții*. Și tot dinții au lucrat și pe degetele alea. Gândește-te. Cu puțin exercițiu, ai putea lua una dintre bucățele alea între incisivi și să le cureți de carne...

– Tac! Pe Lethe, pot să văd și eu. Întotdeauna am evitat canibalismul. Am crezut că li s-a imprimat destul de puternic în capetele alea micșorate.

– Așa a fost. Dar nu cred că aici e vorba de canibalism - sau mai degrabă cine a făcut asta nu era din neamul *ei*.

Rusei înălță ochiul Virtual și privi în jur. Văzu o dâră de sânge pornind din dreptul femeii, pătând pereții și podeaua arătând aproape fără greșală că ceva fusese târât. Andres spus:

– Mi se pare că pasagerii noștri au subit un prădător.

– Nu chiar subit, zise Rusei.

O parte din conștiința lui împrăștiată verifica jurnalele Navei, de mult timp ignorate. Asemenea gen de incidente aveau loc de câteva secole.

– A fost rar înainte, o dată sau de două ori într-o generație. De cele mai multe ori era vorba de cei bătrâni sau de cei foarte tineri - dispensabili sau ușor de înlocuit. Dar acum rata se pare că a crescut.

– Și face o gaură în numărul pasagerilor.

– Da. Ai avut dreptate să mă aduci aici.

Era un lucru care trebuia rezolvat. Dar pentru asta, se gândi el cu o groază profundă, va fi nevoit să se confrunte cu o oroare pe care o alungase de milenii din minte.

– Sunt alături de tine, zise Andres cu blândețe.

– Ba nu ești, se răsti el. Dar oricum va trebui să mă descurc.

– Da, va trebui.

Ochiul Virtual urmări dâra de sânge prin satele-coridor ale pasagerilor. Întreruptă din loc în loc, dâra se strecura printre umbre și prin găurile făcute în pereți. Era urma ascunsă a unui vânător, se gândi el.

În cele din urmă, Rusei ajunse la peretele despărțitor, care tăia Nava în două, marcând limita domeniului pasagerilor. De mult își scosese din minte ceea ce zăcea dincolo de acest zid: de fapt, dacă ar fi putut să separe întregul compartiment de la pupa și să lase întreaga mizerie să plutească în derivă prin spațiu, ar fi făcut asta cu mult timp în urmă.

Dar în peretele despărțitor exista o spărtură, suficient de largă cât să treacă prin ea un trup slab.

Peretele era construit dintr-un amestec de metal și polimer, extrem de dur și gros de un metru. Gaura semăna cu un tunel, nu foarte regulat, dar cu pereți netezi, săpat chiar prin el.

– Nu pot să cred că au unelte. Cum au reușit să-l străpung?

– Cu dinții. Cu dinții și cu unghiile - și în timp, căci au avut din plin. Amintește-ți cu ce ai de-a face. Chiar dacă zidul ar fi

fost făcut din diamant, în cele din urmă tot ar fi trecut dincolo.

– Speram să fi murit.

– Sperai! Ce vise! Asta a fost întotdeauna o slăbiciune a ta, Rusei. Am spus întotdeauna că ar fi trebuit să-i omori încă de la început. Nu fac decât să irosească resursele Navei.

– Nu sunt un ucigaș.

– Ba da, ești...

– Sunt și ei oameni, la fel ca pasagerii.

– Nu, *nu* sunt. Iar acum, se pare, ne *mănâncă* pasagerii.

Ochiul lui Virtual se duse în dreptul găurii din zid. Andres păru să-i simtă spaima, nu zise nimic. Trecu prin barieră.

Ieși în sala cea mare, pe care încă o mai numea amfiteatru, situată chiar la baza Navei. Era un volum imens și gol, un cilindru așezat pe o parte. După rotație fusese utilizat pentru realizarea unor proiecte de reconstrucție pe scară largă, necesare pregătirii Navei pentru lunga sa călătorie intergalactică, iar pe podea și pereți rămăseseră montate relicve ale unor utilaje de mult abandonate: poduri rulante, platforme de metal, macarale imense pentru gravitație scăzută, semănând cu niște schelete uriașe. Lumini globulare pluteau pretutindeni, aruncând o strălucire gălbuie palidă. Era o imagine măreață și bizară, se gândi Rusei, care îi răscolea amintiri dragi din zilele mai luminoase, mai pline de semnificații. Pe peretele încăperii, cel care fusese podeaua, putu distinge suportii care fixaseră fotoliile de accelerare în ziua lansării.

Acum toate suprafețele expuse erau corodate. Nu se mișca nimic. Iar podeaua ridicată, cea pe care Andres o făcuse transparentă la un an după lansare, era acoperită cu ceva ce semăna a piatră. Era un strat întărit de fecale, bucăți de cârpă și murdărie, un zid de mizerie care bloca imaginea Galaxiei.

La început, în acea junglă de utilaje, nu putu distinge nimic viu. Apoi, pe măsură ce se uită mai bine și permise ambianței uzate a locului să-l pătrundă, învăță să vadă.

Erau ca niște umbre subțiri, care se strecurau printre podurile rulante, furișându-se, prudente. Uneori păreau umani - în poziție evident verticală, bipezi, având un scop -, cu toate că membrele lor erau fusiforme, burțile umflate. Însă apoi se prăbușeau în patru labe și se îndepărtau în salturi deplasându-se cu spinările încovoiate, și impresia de umanitate dispărea. Nu păreau să poarte haine, nu mai multe decât pasagerii. Dar, spre deosebire de pasageri, corpurile lor erau acoperite cu un fel de păr des, cafeniu închis, ca o blană.

Din loc în loc, drone zburătoare urmăreau creaturile mergând târșit, aducându-le hrană și apă. Creaturile ignorau acești finisări ai Navei care le țineau în viață. Andres zise posomorâtă:

- Știu că tu n-ai vrut să te gândești la relicvele astea, Rusei. Dar Nava a avut grijă de ei. Li s-a oferit hrană, desigur. Haine, pături și alte asemenea lucruri - sfășie totul și fac material pentru culcușuri, ca pasagerii. Nu se duc la pâlniile de alimentare, așa cum fac pasagerii, dronele trebuie să le aducă lucrurile de care au nevoie și să le îndepărteze gunoaiile. Dar ei sunt pasivi. Nu iau în seamă dronele, nici chiar atunci când îi curăță, sau le îngrijesc rănilor și bolile. Sunt obișnuiți să fie îngrijiți de mașini.

- Dar ce *fac* ei toată ziua?

Andres râse.

- Ei bine, nimic. Nimic altceva decât să mănânce hrana pe care le-o dăm. Și poate să se cațere puțin pe macarale.

- Trebuie să aibă o scânteie de curiozitate, de conștiință. Pasagerii au! Sunt *oameni*.

- Strămoșii lor erau. Nu sunt chiar lipsiți de minte... Uite. Acolo. Se adună la unul dintre punctele de hrănire. Poate o să vedem ce fac.

Punctul de hrănire era doar o scobitură puțin adâncă, făcută în podeaua de oțel. Fundul ei era pătat cu verde și maro. O dronă livra o încărcătură de hrană în centrul adânciturii, o

grămadă de sfere, cilindri și discuri, toate dimensionate pe măsura mâinilor umane, toate viu colorate.

De peste tot din amfiteatru animalele veniră pășind, sărind, mișcându-se cu neîndemânarea lentă, dată de gravitația scăzută, și totuși cu grijă exagerată, se gândi Rusei, ca și cum ar fi fost foarte fragili, foarte bătrâni. Se adunară în jurul grămezii de mâncare. Dar nu se întinseră spre ea, se ghemuiră doar pe jos, parcă istoviți.

Acum din pădurea de macarale se iviră creaturi mai mici. Se mișcau cu nervozitate, dar la fel de atente ca și cele mari. Trebuie să fie copii, presupuse Rusei, dar mișcările lor nu aveau spontaneitate sau energie. Semănau cu un fel de bătrâni mai mici. Erau cu mult mai puțini copii decât adulți, numai câțiva printre aproximativ cincizeci de indivizi.

Copiii se apropiară de grămada de hrană, rupseră bucăți din alimentele viu colorate și le aduseră adulților. Adulții primiră acest serviciu cu indiferență, sau în cel mai bun caz un mormăit, o ușoară atingere pe cap sau pe umăr. Fiecare copil servitor se întoarse supus înapoi la grămadă să mai ia.

– Nu sunt foarte igienici, observă Rusei.

– Nu. Dar nici nu trebuie. Comparativ cu pasagerii, sistemul lor imunitar este mult mai puternic. Iar sistemele Navei păstrează locul în ordine.

– De ce adulții nu-și iau hrana singuri? Ar fi mai rapid.

Andres ridică din umeri.

– Așa fac ei. Mai mănâncă și alt fel de hrană.

Chiar în centrul adânciturii se afla un șanț larg, cu pete de un roșu închis, împestrit cu bucățele mici albe.

– Țla e sânge, se miră Rusei. Sânge uscat. Iar bucățile albe...

– Oase, spuse Andres monotonic.

Se gândi că ea simțea o emoție bizară, stârnită de spectacolul degradant din fața ochilor.

– Dar aici sunt prea multe resturi ca să poată fi puse pe seama incursiunilor ocazionale pe teritoriul pasagerilor.

Rusei se cutremură.

– Deci se mănâncă și între ei.

– Nu. Nu chiar. *Cei bătrâni îi mănâncă pe cei tineri*, mamele își mănâncă odraslele. Așa fac ei.

– Oh, pe Lethe...

Andres avea dreptate, Rusei nu putea să vomite. Dar fu pentru scurt timp conștient de trupul său, legănat de Nava grijulie, tremurând slab de suferință.

Andres spuse lipsită de compasiune:

– Nu-ți înțeleg reacția.

– N-am știut...

– Ar fi trebuit să te gândești la consecințele deciziei tale de a lăsa creaturile astea să trăiască.

– Ești un monstru!

Ea râse fără veselie.

Bineînțeles că știa ce sunt aceste animale. Erau Autarhii - sau descendenții îndepărtați, rezultați din încrucișarea în cadrul clanului longeviv, care demult îi condusesese pe pasageri. Selecția de aproape douăzeci de mii de ani își exercitase continuu presiunea, și complexul de gene care le oferise la început un avantaj asupra pasagerilor - genele longevității, o predispoziție injectată în genomul uman de Qax - își găsisse deplina expresie. Iar în mediul steril al acestui loc nu aveau prea multe motive să cheltuiască energie prețioasă cu un creier mare.

Pe măsura trecerii timpului, trăiau din ce în ce mai mult și gândeau din ce în ce mai puțin. Acum, acești Autarhi erau aproape nemuritori, dar total lipsiți de inteligență.

– De fapt sunt fascinanți, spuse Andres veselă. Am încercat să le înțeleg ecologia.

– Ecologia? Atunci poate reușești să-mi explici ce beneficii ar putea avea o creatură care își tratează astfel copiii. Îi cresc pentru *consum*? Viața înseamnă păstrarea genelor: valabil chiar în lumi mici și artificiale, ca a noastră. Deci, cum poți realiza asta dacă îți mănânci copiii?... Ah!

Privi la creaturile păroase din fața lui:

– *Dar acești Autarhi nu sunt muritori.*

– Exact. Și-am pierdut gândirea, dar au rămas nemuritori. Și când mintea dispare, selecția naturală lucrează cu ce găsește. Chiar și pentru aceste creaturi stranii, interesele genetice erau supreme. Dar acum trebuia imaginată o nouă strategie. Fusese prevestită încă de viețile primilor Autarhi. Nu exista spațiu pentru răspândirea genelor prin creșterea populației, dar, dacă indivizii ar putea deveni efectiv nemuritori, genele ar putea supraviețui prin ei.

Andres continuă:

– Simpla longevitate nu a fost suficientă. Chiar și cei cu viețile cele mai lungi pot muri în cele din urmă din vreun accident. Genele însele pot fi deteriorate, de exemplu prin expunerea la radiații. Copierea e mai sigură! Pentru propria lor siguranță genele au nevoie să vadă producându-se *câțiva* copii, iar dintre aceștia cei mai inteligenți și mai puternici să supraviețuiască. Dar, vezi tu, aici spațiul locuibil este limitat. Părinții trebuie să concureze împotriva copiilor pentru teritorii. Lor nu le *pasă* de copii. Îi folosesc ca lucrători sau, când sunt în exces, pentru canibalism... Dar rămân întotdeauna unul sau doi copii care reușesc să ajungă la maturitate, suficienți cât să mențină numărul constant. Într-un fel, presiunea din partea adulților reprezintă un mecanism făcut să asigure supraviețuirea numai a celor mai inteligenți și mai puternici. Din punctul de vedere al genelor, este o strategie mixtă.

– Este un mecanism redundant, spuse Rusei. Așa ar spune un inginer. Copiii sunt doar o rezervă.

– Exact.

Era vorba de biologie, de evoluție: destinul lui *Mayflower* se redusese la asta.

Rusei meditase asupra sorții îndatoririlor sale. Și decisese că totul era o problemă de scală temporală.

Conștiința scopului Navei se păstrase în atenția echipajului ei timp de aproximativ un secol, până la primele generații, apoi amintirile directe de pe Port Sol se pierduseră în trecut.

Însă mileniile reprezentau scala epocilor istorice ale Pământului, în decursul cărora se ridicaseră și se prăbușiseră imperii. Studiile lui sugerau că a păstra un scop dincolo de asemenea perioade, necesita angajarea la un nivel mai adânc a psihicului uman: ideea de Roma, de exemplu, sau credința în Hristos. Primul secol al călătoriei fusese o arenă pentru conștient, dar după perioade mai lungi inconștientul preluase controlul. Rusei văzuse asta el însuși, când pasagerii deveneau devotați ideii de Navă și de misiune, prin întruparea în propriul său Virtual. Chiar și răscoala lui Hilin fusese o expresie a acestui cult al ideilor. Putea fi numit misticism: oricum, funcționase timp de mii de ani.

Până aici, credea el, Andres și ceilalți Faraoni fuseseră capabili să prevadă și să facă planurile. Dar mai departe nu reușiseră să-și imagineze, Rusei naviga în ape necunoscute. Iar când perioada crescuse la zeci de milenii, el traversase un interval temporal comparabil cu ridicarea și decăderea nu numai a imperiilor, ci a unor specii întregi.

O continuitate de genul celei care îi făcea pe pasageri să curețe pereții de-a lungul unor asemenea perioade putea să provină nu atât din cele mai profunde straturi ale minții, cât de la mecanisme biologice de bază, ca de exemplu selecția sexuală: pasagerii curățau pentru sex, nu dintr-un motiv legat de țelurile Navei, căci ei nu mai puteau înțelege astfel de lucruri abstracte. Între timp selecția naturală își formase propriile populații, atât pasagerii, cât și autarhiile. Desigur, dacă biologia înlocuia chiar și cele mai profunde straturi ale minții, ca element formator în destinul misiunii, rolul lui Rusei devenise încă și mai important, ca unic element supraviețuitor de continuitate, de fapt de conștiință.

Uneori se simțea extrem de sensibil, vinovat chiar, din cauza soartei denaturate căreia îi fuseseră supuse generație du-

pă generație, totul din cauza unui Faraon mort demult și a visului ei egoist, orgolios. Dar toți indivizii pasageri aveau să dispară curând, micile lor scânteii de bucurie și suferința aveau să se piardă în întuneric. Însuși caracterul lor trecător era reconfortant.

Oricum, nu exista cale de întoarcere, pentru nici unul dintre ei.

Andres continua să-i privească pe Autarhi. Acele animale plăpânde, prudente, erau ca o reflectare întunecată a lui însuși, se gândi Rusei fără tragere de inimă. Și cât de ciudat era pentru pasageri să fie prinși într-o cușcă de către nemuritori: propria sa conștiință atenuată conducând Nava de sus, în timp ce Autarhii decăzuți îi vâneau de jos.

– Știi, nemurirea, înfrângerea morții, este unul dintre cele mai vechi vise ale omenirii. Dar nemurirea nu face din tine un zeu. *Tu ești nemuritor, Rusei, dar fără Navă, cărja ta, nu ai nici o putere. Și aceste... animale... sunt nemuritoare, dar nimic altceva.*

– E monstruos.

– Bineînțeles! Nu e așa viața întotdeauna? Dar genelor nu le pasă. Iar în zburdălnicia lipsită de minte a Autarhilor poți vedea logica finală a nemuririi: un nemuritor, ca să supraviețuiască, trebuie în final să-și devoreze copiii.

Dar pe Navă toți erau copiii acestei mame monstruoase, ale cărei orgolii și dorințe anormale impulsionaseră de la început misiunea, se gândi Rusei.

– E vreun fel de confesiune, Faraonule?

Andres nu replică. Poate că nu putea. La urma urmelor, nu era Andres, ci un Virtual, o cărjă generată artificial pentru conștiința pe cale de a se stinge a lui Rusei, ajunsă la limita programării. Și orice vinovăție pe care o citea în ea nu putea fi decât o reflexie a lui însuși.

Cu un efort de voință o alungă.

Unul dintre adulți, un mascul, se ridică, se scarpină pe piept și sări în centrul adânciturii pentru hrană. Cei tineri

fugiră la apropierea lui. Masculul scormoni printre ultimele bucățele de hrană în culori primare și culese ceva mic și alb. Rusei văzu că era un craniu, craniul unui copil. Adultul îl zdrobi, aruncă fragmentele, și se îndepărtă, fără țintă, fără moarte, fără minte.

Rusei se retrase și sigilă gaura roasă în zid. După aceea așează o nouă barieră care înconjura Nava paralel cu peretele despărțitor, și deschise porțiunea vasului situată între pereți către vidul intergalactic. Nu se mai gândi niciodată la ce zăcea dincolo de acea barieră.

La douăzeci și cinci de mii de ani după sfârșitul lumii lui, Rusei află că va fi salvat.

– Rusei. Rusei...

Ar fi vrut ca vocile să dispară. Acum nu-i trebuiau voci, nu a lui Diluc, nici măcar a lui Andres. Nu avea trup, stomac, inimă, nu mai avea deloc nevoie de oameni. Amintirile lui erau răspândite prin vid, ca punctele palide ale galaxiilor din jurul Navei. Și, la fel ca Nava, se avânta constant, fără țel, în viitor, cu viața golită de sens.

Ultimul lucru pe care și-l dorea erau *vocile*. Dar ele nu voiau să plece. Cu o neplăcere profundă, își sili atenția împrăștiată să se adune.

Vocile veneau din satul-coridor al lui Diluc. Vag, zări acolo oameni, lângă o ușă - ușă la care odinioară se lovise de micul Rus, își aminti el, într-un ciob de amintire caldă și luminoasă suflată dinspre trecut - doi oameni, lângă aceeași ușă.

Oameni stând în picioare. Oameni purtând haine.

Nu sunt pasageri. Și îi strigau numele. Cu un efort puternic, se trezi complet.

Stăteau unul alături de celălalt, un bărbat și o femeie, amândoi tineri, probabil la vreo douăzeci de ani. Purtau uniforme de un portocaliu viu și ghete. Bărbatul era ras pe cap, iar femeia ținea un copil în brațe.

Pasagerii se adunaseră în jurul lor. Goi, palizi, cu ochii lărgiți de curiozitate, stăteau pe vine și întindeau brațele lungi spre străinii zâmbitori. Unii dintre ei frecau cu frenezie podeaua și pereții, cu dinții rânjiți. Înceau să-i impresioneze pe nou-veniți cu îndemânarea lor la curățat, singurul mod pe care îl cunoșteau.

Femeia le dădu voie pasagerilor să-i mângâie copilul. Dar îi urmărea cu ochi severi și un surâs înțepenit. Iar mâna bărbatului nu se îndepărta niciodată prea mult de arma de la centură.

Rusei avu nevoie de mult efort ca să găsească circuitele care să-i permită să vorbească.

– *Rusei*. Eu sunt Rusei.

Când glasul fără trup bubui în aer, bărbatul și femeia ridicară privirile, speriați, iar pasagerii se prosternară. Nou-veniții se uitară unul la altul încântați.

– E adevărat, spuse bărbatul. E într-adevăr *Mayflower*!

Translatorul îi șopti lui Rusei traducerea.

Femeia replică zeflemitor:

– Bineînțeles că e *Mayflower*. Ce altceva ar putea fi?

– Cine sunteți voi? întrebă Rusei.

Bărbatul se numea Pirijs, femeia Torec.

– Suntem în Canis Major?

– Nu, răspunse blând Pirijs.

Cei doi veniseră din galaxia natală, chiar din sistemul Sol, spuneau ei. Veniseră cu o navă supraluminică, recuperaseră târâșul chinuitor al lui *Mayflower* în câteva săptămâni.

– Ați ajuns la treisprezece mii de ani lumină de Port Sol, spuse Pirijs. V-a luat mai mult de douăzeci și cinci de mii de ani. E un record pentru o navă purtătoare de generații! O realizare uluitoare.

Treisprezece mii de ani lumină? Chiar și așa, numai jumătate de drum. Părea imposibil.

Torec cuprinse în palme fața unei fete pasagere - fața Lorei.

– Am venit să vă căutăm, spuse Torec.

– Da, confirmă Pirius zâmbind. Și muzeul vostru plutitor! Rusei se gândi la toate astea.

– Deci omenirea continuă să trăiască?

– O, da, îi răspunse Pirius. Expansiunea puternică din care făcea parte și echipajul lui *Mayflower* își croise drum prin Galaxie. Fusesse o epocă de războaie, miliarde dispăruseră în beznă. Dar omenirea suportase.

– Și am învins! spuse Pirius însuflețit.

Pirius și Torec înșiși fuseseră implicați într-o bătălie ciudată pentru cucerirea centrului Galaxiei.

– Acum este o Galaxie a oamenilor, Rusei!

– Oameni? Dar cum de *voi* mai sunteți încă oameni?

Păreau că au înțeles întrebarea.

– Am fost în război, răspunse Pirius. Nu ne-am permis să evoluăm.

– Coaliția...

– A căzut. S-a stins. A dispărut. Nu-ți mai poate face nici un rău acum.

– Și echipajul meu...

– Îi vom aduce acasă. Există locuri unde pot fi îngrijiți. Dar...

Torec spuse:

– Dar Nava e prea mare ca s-o întoarcem. Nu sunt sigură că te putem aduce și *pe tine*.

Se văzuse cândva, un om înțepenit fără vârstă, prin ochii strănepotului lui Diluc Poro, prin ochii unui copil. Acum, doar pentru o clipă, se văzu prin ochii lui Pirius și Torec. Un lucru sbârcit, pietrificat, suspendat într-o rețea de fire și turburi.

Desigur, nu avea nici o importanță.

– Mi-am îndeplinit misiunea?

– Da, zise blând Pirius. Ți-ai îndeplinit-o foarte bine.

Nu-și dădu seama când Pirius și Torec îi mână ră pe pasageri și pe Autarhi afară de pe navă, în vehiculul lor absurd de mic. Nu-și dădu seama de salutul lui Pirius, la plecarea îna-

poi spre luminile strălucitoare ale Galaxiei oamenilor, lăsându-l singur. Acum nu mai era conștient decât de Nava răbdătoare și impasibilă.

Nava - și un chip care i se dezvăluia în cele din urmă: un chip de elf, cu ochi nefocalizați. Nu știa dacă era un dar al lui Pirus sau chiar al lui Andres, dacă era în afara capului sau sau în interior. Nimic nu mai avu importanță când ea îi zâmbi în cele din urmă, iar el simți o ușurare a unei tensiuni vechi de douăzeci și cinci de milenii, dizolvarea unui cheag de antică vinovăție.

Nava continua să înainteze în întunericul infinit, cu coridoarele la fel de curate, luminoase și goale ca și gândurile lui.